Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Autodiagnoza dostępności instytucji kultury

Wstęp

Dokument wspiera proces analizy zasobów instytucji kultury w zakresie dostępności, zwłaszcza dostępności programu i pracy z publicznością. Jest kluczowy w ramach programu „Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury", w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus".

Praca nad autodiagnozą powinna zostać zainicjowana przez zespół skierowany do realizacji zadania w instytucji kultury tak szybko, jak to tylko możliwe. Wysiłek wypełnienia tego dokumentu ma być wspierany przez trenera-tutora podczas sesji tutoringu on-line. W dowolnym momencie i w zakresach wybranych przez zespół projektowy, warto zaprosić do autodiagnozy innych pracowników i pracownice instytucji. Dobrym rozwiązaniem jest zaproszenie do niej osób, które na co dzień nie pracują z publicznością (dbają o czystość, są pracownikami administracyjnymi, kadrowymi czy technicznymi).

Ze względu na obszary, których dotyczy autodiagnoza – w części refleksji powinny wziąć udział osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze oraz pracownicy instytucji, którzy bezpośrednio pracują z publicznością o szczególnych potrzebach, są w stanie przywołać kluczowe zagadnienia czy przywołać opinie publiczności.

Autodiagnoza zakłada procesowe przyglądanie się instytucji. Nie jest możliwe szybkie i intuicyjne wypracowanie odpowiedzi na wszystkie pytania. Zachęcamy, żeby do namysłu nad pytaniami czy zadaniami z autodiagnozy dołączyć dowolne narzędzia badawcze, na przykład obserwację zachowań publiczności z niepełnosprawnościami i osób starszych podczas wydarzeń (więcej o narzędziach badawczych: publikacja Narodowego Centrum Kultury pt. „Narzędziownik. Diagnoza w kulturze"; link).
Pomocne może być też dołączenie do autodiagnozy efektów ewaluacji projektów czy działań dostępnych oraz wsparcie całego procesu lekturą, na przykład, raportu o stanie zapewnienia dostępności z 2021 roku.

Pracę nad autodiagnozą musi poprzedzić lektura Modelu Dostępnej Kultury.

ZESPÓŁ I NASZE KOMPETENCJE

1. Czy w instytucji została podjęta oficjalnie decyzja o rozwijaniu dostępności?
   a) Tak.
   b) Nie.
   c) Nie wiem.

2. W jaki sposób ta decyzja została ogłoszona?
   a) Zarządzenie dyrektora.
   b) Ogłoszenie w czasie zebranie zespołu.
   c) Mail do zespołu.
   d) Publikacja informacji na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych.
   e) Nie została ogłoszona.
   f) Nie wiem.

3. Czy w instytucji jest osoba pełniąca funkcję koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności (lidera/liderki do spraw dostępności, specjalisty/specjalistki do spraw dostępności itp.)?
   a) Tak.
   b) Nie.

   Dodatkowe uwagi:

   We Wrocławskim Teatrze Lalek (dalej: WTL) w styczniu 2024 r. dyrektor naczelny utworzył etat specjalisty ds. dostępności. Osoba, która wykonuje obowiązki specjalisty jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę.

4. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto pełni tę funkcję?
   a) Tak.
   b) Nie.
   c) Nie dotyczy.

   Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

   Na początku pełnienia swoich obowiązków specjalistka ds. dostępności wysłała mejla do wszystkich pracowników teatru. W mejlu przedstawiła się, wyjaśniła czym jest dostępność, opisała zasadność powołania specjalisty ds. dostępności w kontekście aktualnych działań teatru oraz planowanych przyszłych projektów i podała zakres obowiązków. Zaprosiła pracowników do współpracy, zgłaszania własnych szczególnych potrzeb i dostępnych inicjatyw.

5. Czy dane kontaktowe do koordynatora/koordynatorki dostępności są opublikowane, np. na stronie internetowej instytucji?
   a) Tak.
   b) Nie.
   c) Nie dotyczy.

   Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

   Dane kontaktowe specjalistki ds. dostępności są opublikowane na stronie www (w zakładce „Kontakt" oraz przy informacji o dostępnych wydarzeniach: spektaklach, warsztatach), w BIP, w Deklaracji Dostępności oraz w przedprzewodniku po Wrocławskim Teatrze Lalek.

6. Czy w instytucji jest zespół do spraw dostępności (formalnie powołany lub nieformalny)?
   a) Tak.
   b) Nie.

   Dodatkowe uwagi:

   W WTL od 2022 roku funkcjonują nieformalne zespoły ds. dostępności, m.in.:

   – zespół pedagogów i pedagożek, którzy inicjują i prowadzą / współprowadzą dostępne warsztaty i oprowadzania (12 osób). W skład zespołu wchodzą: specjalistka ds. dostępności, sekretarz literacka i kierowniczka Pracowni Pedagogiki Teatru, aktorzy i aktorki WTL, realizatorzy dźwięku i światła, pracownik sceny i inni pracownicy;
   – zespół autorów i autorek audiodeskrypcji spektakli i warsztatów (7 osób). W skład zespołu wchodzą: specjalistka ds. dostępności, sekretarz literacka i kierowniczka Pracowni Pedagogiki Teatru, realizator dźwięku, aktorki (w tym wykładowczynie na Wydziale Lalkarskim Akademii Sztuk Teatralnych);
   – zespół lektorów i lektorek audiodeskrypcji (15 osób). W skład zespołu wchodzą aktorzy i aktorki Wrocławskiego Teatru Lalek;
   – zespół autorów i autorek publikacji włączających, m.in. programów teatralnych czy dwóch pilotażowych przedprzewodników do spektakli (4 osoby). W skład zespołu wchodzą: specjalistka ds. dostępności, sekretarz literacka i kierowniczka Pracowni Pedagogiki Teatru, osoby odpowiedzialne za dostępność cyfrową i opracowanie graficzne publikacji,
   – zespół realizatorów i realizatorek dostępności, który odpowiada m.in. za realizację AD, przygotowanie i wyświetlenie napisów do spektakli, obsługę techniczną urządzeń i technologii (4 osoby). W skład zespołu wchodzą: specjalistka ds. dostępności oraz realizatorzy dźwięku i światła.

7. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto wchodzi w skład zespołu do spraw dostępności?
   a) Tak.
   b) Nie.
   c) Nie dotyczy.

   Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

   Osoby zaangażowane w działania na rzecz dostępności są wymieniane w tabelach z planami pracy Teatru oraz w wysyłanych co kwartał do całego zespołu e-mailach o planowanych dostępnych działaniach. To rozwiązanie jest stałą praktyką teatru od 2022 r.

8. Czy skład zespołu do spraw dostępności został podany np. na stronie internetowej instytucji?
   a) Tak.
   d) Nie.
   b) Nie dotyczy.

   Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

   Na stronie internetowej WTL podajemy jedynie osoby, które inicjują i prowadzą dostępne cykle warsztatowe. Informacja jest zamieszczona w opisie wydarzeń. Uczestnicy mogą zgłosić prowadzącym szczególne potrzeby oraz uzyskać odpowiedzi na pytania. To rozwiązanie jest stałą praktyką teatru od 2016 r.

9. W jakie prace jest angażowana jest osoba zajmująca się koordynacją dostępności w instytucji?
   - ☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
   - ☐ Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.
   - ☐ Przygotowuje własne działania merytoryczne.
   - ☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.
   - ☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.
   - ☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
   - ☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
   - ☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
   - ☐ Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
   - ☐ Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
   - ☐ Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
   - ☐ Dba o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności

- ☐ Nie wiem.

10. W jakie prace jest angażowany zespół do spraw dostępności w instytucji?
    - ☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
    - ☐ Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.
    - ☐ Przygotowuje własne działania merytoryczne.
    - ☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.
    - ☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.
    - ☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
    - ☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
    - ☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
    - ☐ Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
    - ☐ Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
    - ☐ Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
    - ☐ Dba o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności.
    - ☐ Nie wiem.

11. Czy w instytucji były prowadzone warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?
    a) Tak.
    b) Nie.
    c) Nie wiemy.

12. Kto brał udział w takich szkoleniach?
    a) Wszyscy pracownicy.
    b) Większość pracowników.
    c) Nieliczni pracownicy.
    d) Nie wiem.

13. Czy w szkoleniach brali też udział wolontariusze?
    a) Tak, wszyscy.
    b) Tak, część.
    c) Nie.
    d) Nie wiem.

14. Czy w szkoleniach brali udział współpracownicy/współpracowniczki (np. instruktorzy/instruktorki, przewodnicy/przewodniczki itp.)?
    a) Tak, wszyscy.
    b) Tak, część.
    c) Nie.
    d) Nie wiem.

15. Proszę określić poziom kompetencji dotyczących dostępności wśród osób w zespole i – opcjonalnie – przypisać osoby posiadające te kompetencje (przez funkcję i role w dziale).

Prosimy o zaznaczenie w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, „w ogóle nie posiadamy kompetencji w tym zakresie", 2 oznacza „raczej nie posiadamy", 3 oznacza „trudno powiedzieć", 4 oznacza „raczej posiadamy", 5 oznacza „zdecydowanie posiadamy".

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Zarządzanie dostępnością (koordynacja dostępności)				x		specjalistka ds. dostępności
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: WZROK					x	specjalistka ds. dostępności audiodeskryptorzy prowadzący warsztaty realizator dźwięku pracownicy Biura Organizacji Widowni (dalej: BOW) pracownicy obsługi widowni
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: SŁUCH				x		specjalistka ds. dostępności prowadzący warsztaty realizator dźwięku pracownicy BOW pracownicy obsługi widowni
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: RUCH				x		specjalistka ds. dostępności prowadzący warsztaty realizator dźwięku pracownicy BOW pracownicy obsługi widowni
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: ROZUMIENIE				x		specjalistka ds. dostępności prowadzący warsztaty realizator dźwięku pracownicy BOW pracownicy obsługi widowni
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: CZUCIE				x		specjalistka ds. dostępności prowadzący warsztaty realizator dźwięku pracownicy BOW pracownicy obsługi widowni
Szeroko rozumiany savoir vivre (inicjowanie kontaktu) z osobami o szczególnych potrzebach, w tym z osobami starszymi.					x	kadra zarządzająca specjalistka ds. dostępności prowadzący i współprowadzący warsztaty pracownicy BOW, obsługi widowni, działu promocji
Opracowanie materiałów dostępnościowych:				x		specjalistka ds. dostępności realizator dźwięku

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
OBSZAR: SŁUCH (np. napisy rozszerzone, zlecanie tłumaczeń PJM).						
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: WZROK (np. materiały dotykowe, audiodeskrypcja).					x	specjalistka ds. dostępności audiodeskryptorzy realizator dźwięku
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: ROZUMIENIE (np. karty w tekście łatwym, pomoce sensoryczne).				x		specjalistka ds. dostępności
Język migowy	x					-
Język prosty				x		specjalistka ds. dostępności
Komunikacja i promocja dostępności (w tym dostępne media społecznościowe)				x		specjalistka ds. dostępności dział promocji (kierowniczka i specjaliści ds. promocji) administrator strony www
Obsługa sprzętu i narzędzi dostępu (np. pętli indukcyjnych)				x		realizator dźwięku
Ewakuacja i bezpieczeństwo OzN			x			kadra zarządzająca strażak pracownicy obsługi widowni pracownicy techniczni
Inne: Opracowanie dostępnych publikacji: OBSZAR: CZUCIE (programy, przedprzewodniki do spektakli).				x		specjalistka ds. dostępności sekretarz literacka realizator dźwięku administrator strony www

* Poziom kompetencji określiliśmy na podstawie średniej samooceny pracowników. Dotyczy zespołu, który odpowiada za realizację działań merytorycznych na rzecz dostępności (osoby wymienione w lewej kolumnie tabeli). Zestawienie nie uwzględnia wszystkich pracowników teatru.

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA I EWAKUACJA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: ISAP.

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności architektonicznej?
   a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
   b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
   c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
   d) Nie.
   e) Nie wiem.

   Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

   Pierwszy audyt odbył się w 2016 roku w ramach Europejskiej Stolicy Kultury z inicjatywy Fundacji Katarynka. Fundacja zaprosiła do współpracy samorzeczników z trudnościami w obszarach wzroku, słuchu, poruszania się i rozumienia.

   Kolejną autodiagnozę pracownicy teatru przeprowadzili w 2022 roku. Celem diagnozy było określenie barier i zaplanowanie zmian, które zostaną wdrożone w ramach projektu „Kultura bez barier".

   W 2023 roku zaprosiliśmy trenerkę orientacji przestrzennej, która współpracuje z Polskim Związkiem Niewidomych (dalej: PZN), żeby uzupełnić autodiagnozę pod kątem osób z trudnościami w obszarze widzenia. Po audycie otrzymaliśmy raport.

   Ostatni audyt odbył się w maju 2025 roku w ramach przygotowań niniejszej autodiagnozy. Audyt został przeprowadzony przez kadrę zarządzającą oraz zespół, który pracował nad diagnozą na podstawie:

   - „Listy sprawdzającej dostępność architektoniczną" (www.funduszeeuropejskie.gov.pl),
   - „Niezbędnika koordynatora dostępności" (www.gov.pl),
   - mapowania drogi odbiorcy z „Modelu Dostępnej Kultury".

   Uzupełnieniem audytu była ewaluacja uczestników wydarzeń. W okresie od maja do września 2025 roku przeprowadziliśmy 30 wywiadów fokusowych z 30 odbiorcami o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach na temat dostępności architektonicznej WTL.

   Wnioski ze wszystkich audytów były wprowadzane na bieżąco, w ramach dostępnych środków finansowych.

2. Czy instytucja ma procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, jako element Instrukcji Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego (IBP) / innych procedur?
   a) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z firmą zewnętrzną.

b) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z inspektorem BHP / strażą pożarną.
c) Nie.
d) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok aktualizacji IBP, informacje o twórcach itp.).

Procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami opracował w 2022 r. współpracujący z teatrem oficer Państwowej Straży Pożarnej (dalej: PSP) w odniesieniu do wymogów ustawy.

Obecnie procedura jest w trakcie modyfikacji. PSP rozbudowuje ją z uwzględnieniem Modelu Dostępnej Kultury i pięciu obszarów. Zakończenie prac oraz konsultacje ze środowiskami osób o szczególnych potrzebach planujemy na październik 2025 r.

3. Gdzie i jak opisywana jest dostępność architektoniczna instytucji?

Dostępność architektoniczna WTL jest opisana na stronie www teatru w zakładce „Teatr dostępny". Tekst zawiera informacje o dostępności architektonicznej przestrzeni przed teatrem, poruszaniu się po budynku, najważniejszych miejscach oraz oświetleniu i systemach alarmowych. Opis powstał w 2016 roku i wymaga aktualizacji. Zmieniła się dostępność budynku, a język opisu jest anachroniczny.

Aktualnym źródłem wiedzy o dostępności architektonicznej budynku jest Deklaracja Dostępności. Opis obejmuje: parking * możliwość wejścia z psem asystującym * szczegółowy opis wejścia do budynku * szczegółowy opis przestrzeni przed wejściem * ciągi poziome * ciągi pionowe * schody * windy * pomieszczenia * łazienkę dla osób z niepełnosprawnościami. Opis aktualizowała specjalistka ds. dostępności w 2024 roku na podstawie generatora deklaracja-dostepności.info

4. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę architekturę?

Wrocławski Teatr Lalek znajduje się w XIX-wiecznym, zabytkowym budynku. Budynek nie powstał z założeniem prowadzenia w nim działalności teatralnej. W 1891 roku został otwarty jako resursa, miejsce spotkań i rautów bogatych wrocławskich kupców. W 1937 wnętrza resursy zostały przebudowane w monumentalnym stylu III Rzeszy. Po II wojnie światowej budynek przejmowały różne instytucje i organizacje. Dopiero na przełomie lat 50. i 60. XX wieku został częściowo, a w 1992 roku całkowicie przeznaczony na działalność teatralną. Obecny kształt budynku jest efektem wielokrotnych adaptacji.

Z tych powodów budynek WTL stawia liczne wyzwania pod kątem dostępności architektonicznej. Wysokie schody i sale, duże, ciężkie drzwi, niekomfortowa akustyka stanowią trudność dla osób z niepełnosprawnościami. Są też wyzwaniem dla dzieci, które są głównymi odbiorcami oferty.

Bariery architektoniczne w dostępie do instytucji zidentyfikowaliśmy na podstawie:

- wniosków z przeprowadzonych audytów,
- mapowania drogi odbiorcy na podstawie „Modelu Dostępnej Kultury",
- obserwacji prowadzonych przez pracowników obsługi widowni podczas wydarzeń dla różnych grup odbiorców, w tym osób o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach,
- ewaluacji uczestników wydarzeń (dostępnych dla osób o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach oraz adresowanych do rodzin z małymi dziećmi),
- testu z udziałem Łukasza Siemieża, samorzecznika osób z niepełnosprawnością ruchową, eksperta fundacji SENSoR i IMAGO, przeprowadzonego w czerwcu 2025 r.

Najważniejszymi barierami architektonicznymi są:

– brak parkingu

  Budynek znajduje się w gęsto zabudowanym centrum miasta. Nie posiada własnego parkingu. Płatne parkingi, w tym miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, znajdują się na pobliskich ulicach. Jednak ze względu nie niewielką ilość miejsc zwykle są one zajęte.

– nieintuicyjne ścieżki poruszania się po instytucji

  Ze względu na liczne adaptacje budynku część korytarzy oraz dostęp do wind czy toalet jest nieintuicyjna i utrudnia samodzielne poruszanie się po instytucji. W teatrze nie ma sytuacji, w której widzowie czy goście sami muszą znaleźć różne pomieszczenia – przy każdym wydarzeniu odbiorcy są witani i kierowani przez pracowników obsługi widowni. Jednak dla komfortu i samodzielności, uniknięcia konieczności zadawania pytań, istotnym ułatwieniem dla osób odwiedzających byłoby rozbudowane oznakowanie.

– dostęp do sal warsztatowych

  W 2018 roku część pomieszczeń Wrocławskiego Teatru Lalek na poziomie -1 została zaadaptowana na potrzeby Pracowni Pedagogiki Teatru. Pracownia to trzy sale warsztatowe do prowadzenia działalności edukacyjnej. Do Pracowni prowadzą wąskie, kręte schody, co stanowi istotną barierę dla osób z trudnościami w obszarach poruszania się i widzenia oraz dla rodziców z małymi dziećmi. Istnieje możliwość ułatwienia dostępu do Pracowni, jednak wymaga on adaptacji windy towarowej oraz wytyczenia nowych ciągów komunikacyjnych (przebicia ścian) pomiędzy windą a salami warsztatowymi.

5. Jakie są 3 największe atuty dostępności architektonicznej instytucji?

Istotnym atutem Wrocławskiego Teatru Lalek jest położenie w dobrze skomunikowanej okolicy w ścisłym centrum miasta. To sprawia, że bezpośredni dojazd na wydarzenia WTL jest możliwy z niemal każdego punktu we Wrocławiu tramwajem, autobusem lub pociągiem.

Najważniejsze atuty dostępności architektonicznej WTL zidentyfikowaliśmy na podstawie:

- obserwacji prowadzonych przez pracowników obsługi widowni podczas wydarzeń dla różnych grup odbiorców, w tym osób o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach,
- ewaluacji uczestników dostępnych wydarzeń.

Trzy najważniejsze to:

– szerokie, przestronne korytarze i foyer, oświetlone światłem dziennym

  Przestronne korytarze i foyer posiadają wysokie okna, które wpuszczają dużo światła dziennego. Większość z nich jest skierowana na otaczający teatr park i promenadę. Teatr posiada również dwa otwarte dla widzów tarasy, wychodzące na park. Dzięki temu wnętrza są jasne i otoczone kojąca zielenią. To wpływa na komfort odbiorców ze szczególnymi potrzebami w obszarze czucia oraz pozostałych widzów – zwłaszcza dzieci, dla których pierwsza wizyta w teatrze może wiązać się z niepewnością i lękiem. Szerokie korytarze to także wygodna przestrzeń manewrowa dla osób poruszających się na wózkach.

– system informacji głosowej ToTuPoint

  W 2023 roku, w efekcie realizacji projektu „Kultura bez Barier", zainstalowaliśmy w budynku trzy znaczniki informacji głosowej ToTuPoint. Pierwszy obejmuje wejście do budynku, windy i kasę. Drugi – szatnię, toaletę dla osób z niepełnosprawnościami oraz foyer Sceny kameralnej i wejście do sal warsztatowych. Trzeci – foyer Dużej sceny wraz z układem miejsc na widowni, kawiarnię teatralną i kącik zabaw dla dzieci. Na szerokich korytarzach, gdzie odnalezienie pionowego oznakowania dotykowego może sprawiać trudność (nie mamy linii naprowadzających), system informacji głosowej wspiera odbiorców ze szczególnymi potrzebami w obszarze widzenia.

– przeszkolony personel

  Pracownicy obsługi widowni regularnie biorą udział w szkoleniach na temat komunikacji i wsparcia osób o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach. Dzięki temu znają savoir-vivre oraz są przygotowani do pełnienia roli asystentów odbiorców z niepełnosprawnościami. Co 2-3 lata szkolenia prowadzą zaproszeni eksperci. W międzyczasie, w przypadku dołączenia do zespołu nowej osoby, szkolenie prowadzi specjalistka ds. dostępności lub koordynatorka obsługi widowni.

6. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności architektonicznej instytucji?

Ze względu na zabytkowy charakter budynku mamy ograniczoną możliwość wprowadzania zmian w tkance architektonicznej. Dlatego planowane działania mają charakter dalszych adaptacji i modernizacji, w mniejszym stopniu istotnej ingerencji architektonicznej.

W planie inwestycyjnym na 2026 rok mamy remont największej z sal widowiskowych – Dużej sceny. Remont obejmuje m.in. wymianę foteli (wraz ze zmianą oznakowania miejsc w sposób dostępny dla odbiorców z trudnościami w obszarze widzenia), zaprojektowanie stałych miejsc dla osób poruszających się na wózkach, poprawienie oświetlenia i akustyki widowni, przygotowanie instalacji pod kątem realizacji usług z zakresu dostępności (przygotowanie podłączeń monitorów do napisów, zakup i montaż pętli indukcyjnej – w miarę pozyskania środków finansowych).

W kontekście modernizacji Dużej sceny chcemy zadbać również o jej otoczenie:

- ✓ planujemy zainstalować dodatkowe (poza już posiadanym) oznakowanie, które poprawi komfort i umożliwi samodzielne poruszanie się po budynku,
- ✓ planujemy zaprojektowanie i stworzenie dodatkowych miejsc odpoczynku, istotnych tak dla rodzin z małymi dziećmi, odbiorców z trudnościami w obszarze poruszania się, jak i osób starszych. To rozwiązanie służy tak odbiorcom, jak i pracownikom teatru.
- ✓ elementem zmian będzie stworzenie oddzielnego foyer dla rodzin z małymi dziećmi, widzów tzw. spektakli najnajowych (dla odbiorców od 6 miesięcy do 3 lat),
- ✓ ze względu na dużą liczbę widzów w teatrze (sama Duża scena liczy 280 miejsc) i niekomfortową akustykę wysokich korytarzy i foyer planujemy stworzenie miejsc wyciszenia. Zmiany wpłyną na komfort i poczucie bezpieczeństwa odbiorców z trudnościami w obszarze czucia.

Istotnym kierunkiem zmian jest udostępnienie Pracowni Pedagogiki Teatru odbiorcom z trudnościami w obszarze poruszania się oraz rodzinom z małymi dziećmi. Liczymy na to, że uda się je przeprowadzić w ciągu najbliższych dwóch lat. Planowane działania obejmują modernizację windy do przewozu dekoracji i jej adaptację do przewozu osób oraz zaprojektowanie i wykonanie nowych ciągów komunikacyjnych, które połączą windę z salami warsztatowymi.

7. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Planowane zmiany chcielibyśmy częściowo sfinansować ze środków grantowych przedsięwzięcia PUK.

W dofinansowaniu dostrzegamy szansę przede wszystkim na doposażenie korytarzy i foyer w miejsca odpoczynku oraz stworzenie miejsc wyciszenia. Środki, jakie teatr pozyskuje na remonty i inwestycje, nie przewidują finansowania doposażenia przestrzeni. Planowane zmiany w znacznym stopniu ograniczą bariery w obszarach poruszania się i czucia, istotnie wpłyną na komfort, samodzielność i aktywność użytkowników.

Ze środków grantowych przedsięwzięcia chcielibyśmy również sfinansować uzupełnienie oznakowania ogólnodostępnych przestrzeni teatru, przede wszystkim oznakowanie

pomieszczeń i kierunków poruszania się. Z ewaluacji 30 odbiorców dostępnych wydarzeń (wywiady fokusowe przeprowadzone od maja do września 2025 r.) w pięciu obszarach wiemy, że zwiększenie poczucia samodzielności i sprawczości znacząco wpłynie na komfort widzów z trudnościami w obszarze widzenia, słyszenia, poruszania się, a czytelna informacja przyczyni się do poczucia bezpieczeństwa i samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia.

Rozważamy również częściowe dofinansowanie ze środków grantowych PUK modernizacji windy do sali warsztatowej. Podjęcie decyzji będzie jednak możliwe dopiero po opracowaniu kompleksowej dokumentacji technicznej.

DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: ISAP.

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności cyfrowej?
   a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
   b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
   c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
   d) Nie.
   e) Nie wiem.

   Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

   Audyt dostępności cyfrowej strony www przeprowadził w 2024 r. administrator strony www we współpracy ze specjalistką ds. dostępności. Ponowiliśmy go w marcu 2025 r. z powodu zmiany warunków technicznych Deklaracji. Do przeprowadzania audytu wykorzystaliśmy:

   - dostępne walidatory (WAVE, axe DevTools),
   - „Listę kontrolną do samodzielnego badania dostępności cyfrowej strony internetowej i jej zgodności z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 roku o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych" (www.gov.pl).

   Audyt ponowiliśmy w maju 2025 r. w kontekście przygotowania niniejszej autodiagnozy. Wnioski z audytów były wprowadzane na bieżąco.

   Niestety, mimo podejmowanych prób, nie dysponujemy opiniami odbiorców wydarzeń na temat dostępności cyfrowej strony internetowej. Wynika to częściowo z faktu, że osoby o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach korzystają z innych źródeł informacji niż strona www i media społecznościowe teatru. Dostępność cyfrowa systemu rezerwacji również nie została oceniona przez użytkowników. Bilety ze zniżką dla odbiorców o szczególnych potrzebach nie widnieją w systemie, można je zarezerwować wyłącznie przez kontakt z pracownikami BOW (mejlowy lub telefoniczny).

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność cyfrowa instytucji?

   Dostępność cyfrowa instytucji jest opisana w Deklaracji Dostępności, sporządzonej na podstawie generatora deklaracja-dostepnosci.info.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji?
Uwaga: dostępne powinny być również treści intranetu (np. dokumenty używane wewnętrznie).

Strona www Wrocławskiego Teatru Lalek jest w trakcie przebudowy. Nową wersję planujemy uruchomić w ciągu kilku miesięcy, w miarę uzupełnienia minimalnych wymogów ustawy.

Najważniejsze bariery w dostępności cyfrowej instytucji zidentyfikowaliśmy na podstawie:

- przeprowadzonych audytów,
- obserwacji pracowników teatru.

Na tym etapie są to:

– niekompletne opisy alternatywne zdjęć i grafik oraz brak audiodeskrypcji filmowych zwiastunów spektakli na stronie www

  Część zdjęć i grafik na stronie internetowej nie posiada opisów alternatywnych. Przyczyną jest duża liczba treści graficznych na stronie oraz rotacja pracowników działu promocji w ostatnich latach. Częste zmiany wpłynęły na zaniechanie systematyczności w tworzeniu opisów alternatywnych. Obecnie uzupełniamy wcześniejsze zaniedbania.

  Ze względu na znaczne koszty redakcji, nagrania i montażu AD filmowych zwiastunów spektakli, zapowiedzi posiadają napisy, lecz nie są dostępne dla odbiorców z trudnościami w obszarze widzenia. Uzupełnienie minimalnych wymogów ustawy w tym zakresie wiąże się z opracowaniem ponad 30 filmów, a co za tym idzie, zwiększonym jednorazowym wydatkiem.

– część dokumentów wewnętrznych instytucji jest niedostępna cyfrowo

  Zespół WTL nie jest przeszkolony pod kątem dostępności cyfrowej dokumentów elektronicznych. Jesteśmy w trakcie opracowywania wewnętrznych standardów w tym zakresie.

– zespół częściowo przeszkolony w zakresie dostępności cyfrowej

  Zespół WTL posiada jedynie częściową wiedzę na temat dostępności cyfrowej. Administrator strony www samodzielnie doszkala się w zakresie dostępności interfejsów i treści. Pracownicy działu promocji posiadają wiedzę o tworzeniu opisów alternatywnych zdjęć i grafik oraz, częściowo, audiodeskrypcji, a także udostępniania treści w social mediach. Zaniedbany został jednak obszar dostępności cyfrowej dokumentów. Niepełną wiedzę na ten temat posiada jedynie dwoje pracowników.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności cyfrowej instytucji?

Atuty dostępności cyfrowej WTL zidentyfikowaliśmy na podstawie:

- przeprowadzonych audytów,
- opinii części użytkowników,
- deklaracji operatora systemu internetowej sprzedaży biletów.

Największymi atutami są:

– dostępna strona internetowa

  Strona internetowa WTL jest stale modernizowana i spełnia część minimalnych wymogów ustawy. W 2026 roku, po uzupełnieniu brakujących treści, planujemy uruchomienie nowej strony www.

– dostępny system internetowej sprzedaży biletów

  Wrocławski Teatr Lalek korzysta z zewnętrznego systemu internetowej sprzedaży biletów, który jest zgodny ze standardami WCAG. Niedogodnością, związaną z systemem sprzedaży, jest szata graficzna niespójna z identyfikacją wizualną WTL (brak implementacji systemu sprzedaży do strony www teatru).

– opatrzenie materiałów publikowanych w mediach społecznościowych opisami alternatywnymi

  Wszystkie materiały publikowane w mediach społecznościowych Wrocławskiego Teatru Lalek posiadają napisy dla niesłyszących oraz opisy alternatywne zdjęć i grafik.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności cyfrowej instytucji?

Najistotniejszym kierunkiem zmian jest spełnienie minimalnych wymogów ustawy i wdrożenie w 2026 roku nowej strony internetowej. W tym celu powinniśmy usunąć pozostałe pułapki klawiaturowe, brak focusu oraz opatrzyć zdjęcia i grafiki opisem alternatywnym, a zwiastuny filmowe – audiodeskrypcją. W kolejnych latach strona będziemy modernizować na bieżąco, w miarę implementacji przez system zarządzania treścią nowych parametrów dostępności cyfrowej.

W miarę dostępnych środków planujemy implementację systemu sprzedaży do strony internetowej Wrocławskiego Teatru Lalek. Niejednolita grafika obu stron może dawać wrażenie opuszczenia strony WTL, a tym samym sprawiać trudność w zakupie biletów osobom z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia.

Kolejnym kierunkiem jest szkolenie pracowników i wdrożenie standardów tworzenia dostępnych dokumentów elektronicznych. Szkolenie obejmie m.in. pracowników sekretariatu, kadr i księgowości, a także specjalistkę ds. dostępności oraz kierowników wszystkich działów.

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

   Planowane kierunki zmian będą częściowo dotowane ze środków grantowych przedsięwzięcia PUK. Najistotniejsze będzie wsparcie finansowe redakcji i nagrania audiodeskrypcji do filmowych zwiastunów spektakli oraz implementacja systemu sprzedaży do strony internetowej WTL. Pozostałe zmiany będziemy wdrażać systematycznie ze środków własnych.

DOSTĘPNOŚĆ INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: ISAP.

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności informacyjno-komunikacyjnej?
   a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
   b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
   c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
   d) Nie.
   e) Nie wiem.

   Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

   Autodiagnozę dostępności informacyjno-komunikacyjnej zespół WTL przeprowadził dwukrotnie:

   w 2022 r. w celu określenia najważniejszych barier i kierunków zmian w kontekście realizacji projektu „Kultura bez barier", oraz

   w maju 2025 r. w celu przygotowania niniejszej diagnozy. Zespół audytorów składał się ze specjalistki ds. dostępności, pracowników BOW, pracowników działu promocji oraz realizatora dźwięku. Podczas audytu:

   - dokonaliśmy analizy materiałów promocyjnych pod kątem zrozumiałości przy użyciu dostępnych aplikacji sprawdzających (www.jasnopis.pl),
   - dokonaliśmy analizy formatów materiałów promocyjnych,
   - dokonaliśmy analizy informacji, zawartych na stronie www pod kątem komunikacji z instytucją,
   - dokonaliśmy analizy dobrych praktyk i rozwiązań, wypracowanych podczas wcześniejszych działań badawczo-projektowych.

   Uzupełnieniem audytu była ewaluacja uczestników dostępnych wydarzeń pod kątem dostępności komunikacyjno-informacyjnej WTL. Podczas wywiadów fokusowych, przeprowadzonych w okresie od maja do września 2025 r., zebraliśmy 30 opinii odbiorców o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach.

   Wnioski z audytu były wprowadzane na bieżąco, w miarę dostępnych środków finansowych.

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność informacyjno-komunikacyjna instytucji?

   Dostępność informacyjno-komunikacyjna Wrocławskiego Teatru Lalek jest opisana w sposób rozproszony, w różnych miejscach i kanałach komunikacji.

Podstawowym źródłem wiedzy o dostępności informacyjno-komunikacyjnej jest strona internetowa, a na niej zakładka „Kontakt" oraz zakładka „Repertuar/bilety". Tu znajdują się podstawowe informacje na temat zakupu biletów przez system sprzedaży, mejl i telefon.

Te same informacje, poszerzone o kontakt do specjalistki ds. dostępności, znajdują się w przedprzewodniku po Wrocławskim Teatrze Lalek. Kontakt do specjalistki ds. dostępności znajduje się również przy opisie wybranych dostępnych wydarzeń.

Najobszerniejsze informacje na temat dostępności informacyjno-komunikacyjnej znajdują się w materiałach opracowanych przez specjalistkę ds. dostępności i wysyłanych do różnych grup odbiorców przy okazji dostępnych wydarzeń. W przygotowanych dokumentach znajdują się wszystkie narzędzia, którymi dysponuje teatr w celu wsparcia dostępności informacyjno-komunikacyjnej oraz wskazane zróżnicowane sposoby kontaktu: poza mejlem i telefonem, również sms i komunikatory internetowe.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę dostępność informacyjno-komunikacyjną?

Największe bariery w dostępie do instytucji w kontekście komunikacyjno-informacyjnym dotyczą braku pętli indukcyjnych na salach widowiskowych oraz zaniedbań w komunikacji z osobami z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia. Bariery zidentyfikowaliśmy podczas przygotowań niniejszej diagnozy na podstawie różnych narzędzi badawczych:

– brak uniwersalnego komunikatu na stronie internetowej teatru

  Znaczna część informacji na stronie www Wrocławskiego Teatru Lalek, szczególnie treści w zakładkach „O teatrze" oraz „Spektakle", są napisane językiem niedostępnym dla części odbiorców. Zawierają odwołania do nurtów w teatrze, które nie są opisane, oraz kontekstów estetycznych i kulturowych, które nie są wyjaśnione. Część naszych odbiorców oczekuje tego typu erudycyjnego komunikatu, jednak dla istotnej grupy widzów jest on zbyt hermetyczny, niejasny.

  Narzędzia diagnostyczne:

  - analiza materiałów promocyjnych pod kątem języka prostego i formatów,
  - wywiady fokusowe i analiza potrzeb, przeprowadzone z przedstawicielami NGO, zrzeszających osoby o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach,
  - badanie satysfakcji odbiorców z komunikacji z teatrem,
  - obserwacja – rozmowy telefoniczne, które prowadzą pracownicy BOW,
  - reklamacje ze strony rodziców i nauczycieli.

  Wynika z nich, że znaczna część informacji w przestrzeni komunikacyjnej teatru jest myląca lub niezrozumiała tak dla odbiorców o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach, jak i normatywnych uczestników wydarzeń.

– brak narzędzi komunikacji alternatywnej i wspomagającej z osobami z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia

  Zespół WTL nie posiada narzędzi i ma jedynie częściową wiedzę na temat metod komunikacji alternatywnej i wspomagającej.

  Pracownicy WTL nie znają PJM, jednak, dzięki stałej współpracy z tłumaczką, możemy zapewnić komunikację w tym języku w ciągu jednego dnia.

  Nie posiadamy również narządzi komunikacji wspomagającej: tablic, książek, klocków, ani rozwiązań hi-tech. Metodami komunikacji wspomagającej posługujemy się intuicyjnie, wykorzystujemy opracowane na potrzeby konkretnej sytuacji spontaniczne notatki graficzne. Korzystamy również ze wsparcia rodziców lub nauczycieli.

  Narzędzia diagnostyczne:

  - obserwacja grup,
  - ewaluacja pracowników obsługi widowni,
  - nieliczne informacje zwrotne od odbiorców o szczególnych potrzebach / asystentów odbiorców o szczególnych potrzebach.

– brak pętli indukcyjnych na salach widowiskowych

  Widzowie WTL w korespondencji ze specjalistką ds. dostępności oraz w rozmowach ze współpracującymi z teatrem tłumaczkami PJM coraz częściej zgłaszają potrzebę skorzystania z pętli indukcyjnej na salach widowiskowych. WTL pierwsze przymiarki w tym kierunku poczynił już w 2019 roku, jednak wtedy było to niemożliwe ze względów technicznych (zakłócenia elektromagnetyczne). W ramach przygotowań do niniejszej autodiagnozy wiosną tego roku zaprosiliśmy ekspertów do przeprowadzenie ponownych testów pętli. Zmiana warunków technicznych w WTL oraz rozwój technologii sprawiły, że obecnie montaż pętli na obu salach jest możliwy.

  Narzędzia diagnostyczne:

  - wywiady fokusowe – identyfikacja potrzeb odbiorców wydarzeń,
  - ewaluacja uczestników wydarzeń.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

Wrocławski Teatr Lalek stosunkowo dobrze odpowiada na potrzeby odbiorców w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Istotnym krokiem w zakresie poprawy dostępności było utworzenie przez dyrektora naczelnego stanowiska specjalisty ds. dostępności. Specjalistka w znacznym stopniu wspiera pozostałe działy w zakresie komunikacji z odbiorcami o szczególnych potrzebach.

Najważniejsze atuty określiliśmy na podstawie autodiagnozy, a w szczególności:

- wywiadów fokusowych z 30 odbiorcami o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach, przeprowadzonych w okresie od maja do września 2025 r.,
- ewaluacji odbiorców wydarzeń, w tym osób o szczególnych potrzebach, pod kątem satysfakcji z komunikacji z teatrem,
- obserwacji – w ciągu ostatnich dwóch lat odnotowaliśmy istotny wzrost skuteczności w dodarciu do dotychczasowych i nowych grup odbiorców w stosunku do lat poprzednich.

Na tej podstawie sformułowaliśmy trzy największe atuty:

– spersonalizowany kontakt z odbiorcami o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach

  Dzięki oddelegowaniu specjalistki ds. dostępności, WTL może budować trwałe relacje z odbiorcami o szczególnych potrzebach. Używamy zróżnicowanych środków komunikacji (mejl, telefon, sms, komunikatory internetowe). Znamy obecnych w teatrze odbiorców i proponujemy im ofertę, odpowiednią pod kątem wieku, tematu, szczególnych potrzeb, rodzaju dostosowania. Mamy również możliwości, by nawiązywać kontakty i budować relacje z nowymi, nieobecnymi wcześniej w teatrze osobami.

– wypracowane kanały i sposoby komunikacji

  Publikujemy w newsletterze „Kultura dla wszystkich" oraz na grupach w mediach społecznościowych, dedykowanych wydarzeniom dla osób o szczególnych potrzebach. Korzystamy z komunikatorów, którymi posługują się środowiska. Utrzymujemy kontakt mejlowy z lokalnymi kołami PZN, klubami, fundacjami i stowarzyszeniami. Mamy bezpośredni kontakt telefoniczny / smsowy z liderami środowisk oraz nauczycielami Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych. Wykorzystujemy prywatne kontakty, by dostępna oferta WTL trafiła do szerokiego grona odbiorców.

Poza budowaniem relacji z osobami i grupami, korzystamy z rozwiązań technicznych:

– pętla indukcyjna w kasie teatru

  Pętla została zainstalowana w 2019 roku. Wykorzystujemy ją do wsparcia komunikacji z osobami z trudnościami w obszarze słyszenia.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

Wrocławski Teatr Lalek spełnia minimalne wymogi UZD w kontekście dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Na podstawie:

- informacji zwrotnej od widzów (pytań, reklamacji, kwestionariuszy satysfakcji z komunikacji),
- wywiadów fokusowych,
- analizy dobrych praktyk i pozytywnie przyjętych rozwiązań, wypracowanych podczas wcześniejszych działań badawczo-projektowych,

zauważamy pilną potrzebę rozbudowania działań w tym zakresie. Najważniejsze kierunki zmian obejmą:

- ✓ redakcję i publikację materiałów dotyczących dostępności zasobów i oferty

  Materiały, publikowane przez WTL, opatrzone się zwyczajowo przyjętymi skrótami i terminami, dotyczącymi dostępnych wydarzeń (AD, PJM, przedprzewodnik i in.). Te oznaczenia są często niewystarczające, także dla osób, które na co dzień mogłyby korzystać z rozwiązań wspierających dostępność. Często spotykamy się z pytaniami odbiorców, czy w wydarzeniach dostępnych mogą wziąć udział odbiorcy normatywni, czy rozwiązania na rzecz dostępności nie będą przeszkadzać pozostałym odbiorcom oraz z niezrozumieniem komunikatu przez osoby o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach. Dostrzegamy potrzebę poprawy i zuniwersalizowania komunikacji. Planujemy redakcję i publikację materiałów, które wesprą wszystkich odbiorców w rozumieniu założeń dostępnych wydarzeń, wyjaśnią, czego widzowie mogą się spodziewać, a osoby o szczególnych potrzebach upewnią w możliwości skorzystania z oferty.
- ✓ zadbanie o uniwersalność komunikatu

  Istotnym kierunkiem zmian jest redakcja opisów spektakli w tekście prostym. Opisy w tekście prostym wesprą komunikację z widzami o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach, osobami o niższym kapitale kulturowym oraz odbiorcami, którzy nie posługują się natywnie językiem polskim.
- ✓ zakup i montaż pętli indukcyjnych w dwóch salach widowiskowych

  Obecnie zakup i montaż pętli jest najpilniejszą potrzebą w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Planowany w 2026 roku remont Dużej sceny pozwoli na uniknięcie dodatkowych kosztów, związanych ze zmianą infrastruktury.

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

   Zależy nam, by wskazane zmiany mogły być dotowane ze środków grantowych przedsięwzięcia PUK. Zaproponowane kierunki zmian są pilne, a jednocześnie wiążą się ze znacznymi jednorazowymi wydatkami. Jedynie dofinansowanie pozwoli nam je zrealizować w terminie, który niezwłocznie zaspokoi potrzeby odbiorców.

PROGRAM I WYDARZENIA

1. Jakie wydarzenia były realizowane przez instytucję jako dostępne?
   Można wybrać kilka odpowiedzi.
   a) Wystawy i wernisaże.
   b) Seanse filmowe.
   c) Pokazy teatralne.
   d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.
   e) Koncerty.
   f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:
   Przegląd Nowego Teatru dla Dzieci (festiwal teatralny)
   g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce:
   pokazy lalek teatralnych, warsztaty kontekstowe do wybranych spektakli teatralnych, cykle rodzinnych spotkań twórczych, adresowane do niemowląt, przedszkolaków i uczniów oraz bliskich im dorosłych, półkolonie teatralne
   h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:
   grupa teatralna „Wytwórnia" dla dzieci w wieku 9-13 lat
   i) Spotkania i debaty.
   j) Konkursy.
   k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.
   l) Oprowadzania i zwiedzania.
   m) Wydarzenia okolicznościowe.
   n) Inne:

   Dodatkowe pytanie: w jakiej formule (online, stacjonarnie, hybrydowo)?

   Istota teatru polega na interakcji, żywym spotkaniu z widzem. Dlatego nasze wydarzenia odbywają się niemal wyłącznie w formule stacjonarnej.

   Wyjątkiem była współpraca z grupami o ograniczonej możliwości opuszczenia siedziby (np. z Zakładem Poprawczym dla Chłopców z Niepełnosprawnością Intelektualną), gdzie prezentowaliśmy fragmenty spektakli online.

   Również w okresie pandemii prezentowaliśmy spektakle i projekty online (część z napisami i tłumaczeniem PJM).

2. Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości?
   Można wybrać kilka odpowiedzi.
   a) Wystawy i wernisaże.
   b) Seanse filmowe.

c) Pokazy teatralne.
d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.
e) Koncerty.
f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:
Przegląd Nowego Teatru dla Dzieci (festiwal teatralny)
g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce:
pokazy lalek teatralnych, warsztaty kontekstowe do spektakli, warsztaty wspierające rozumienie różnych estetyk teatralnych dla osób z trudnościami w obszarach widzenia i słyszenia, warsztaty wpierające odbiór i rozumienie tematów i metafor dla osób z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia, warsztaty twórcze, realizowane we współpracy z osobami o szczególnych potrzebach, warsztaty, realizowane w odpowiedzi na potrzeby osób starszych
h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:
grupa teatralna „Wytwórnia" dla dzieci w wieku 9-13 lat, grupa teatralna „ROBIMY" dla młodzieży w wieku 15-19 lat
i) Spotkania i debaty.
j) Konkursy.
k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.
l) Oprowadzania i zwiedzania.
m) Wydarzenia okolicznościowe.
n) Inne:

3. W jaki sposób komunikowane są wydarzenia dostępne? W jakich miejscach? Z jakim wyprzedzeniem? Przy użyciu jakich narzędzi?

a) repertuar teatru (na stronie www i w drukach)

Repertuar publikujemy z dwumiesięcznym wyprzedzeniem przed rozpoczęciem okresu, w którym obowiązuje. Wydarzenia dostępne komunikujemy w nim zwyczajowo przyjętymi piktogramami i skrótami. Stosowane piktogramy są opisane w legendzie w stopce druku / strony internetowej (np. AD – audiodeskrypcja, PJM – tłumaczenie PJM). Zwykle nie rozwijamy tych określeń, przez co dla osób niezaznajomionych z językiem dostępności są one niejasne. Wyjątkiem był program 7. Przeglądu Nowego Teatru dla Dzieci (2024 r.), w którym stosowane piktogramy zostały w kilku zdaniach opisane.

b) wideozaproszenia

W przypadku wydarzeń, na które otrzymujemy dofinansowanie, na stronie internetowej i w mediach społecznościowych teatru publikujemy wideozaproszenia. Twórcy wydarzeń opowiadają o spektaklu lub warsztatach. Filmy są opatrzone audiowstępem,

tłumaczeniem PJM i napisami. Wideozaproszenia publikujemy z około dwutygodniowym wyprzedzeniem.

c) media społecznościowe

Część wydarzeń dostępnych komunikujemy w mediach społecznościowych teatru z około tygodniowym wyprzedzeniem. Publikacja zawiera podstawowy opis wydarzenia i formę zapewnienia dostępności. Jednak ze względu na znaczną ilość treści w SM, nie wszystkie działania włączające są tam publikowane.

d) pozostałe sposoby komunikowania dostępnych wydarzeń

Znaczna część informacji o wydarzeniach dostępnych jest redagowana i publikowana przez specjalistkę ds. dostępności. Korzystamy z następujących sposobów komunikacji:

- strona i newsletter „Kultura dla wszystkich": szczegółowa informacja o wydarzeniu i sposobach jego udostępniania – publikacja na ok. 3 tyg. przed wydarzeniem,
- grupy w mediach społecznościowych (m.in. „Wydarzenia niewidomi i niedowidzący Wrocław", „WROCŁAW Fundacja Szansa – Jesteśmy Razem", „Kultura dla Głuchych – Wrocław i nie tylko"): szczegółowa informacja o wydarzeniu i sposobach jego udostępniania, zredagowana pod kątem konkretnej grupy odbiorców – publikacja na ok. 3 tyg. przed wydarzeniem, ponawiana ok. tydzień przed wydarzeniem,
- mejling, adresowany do lokalnych kół PZN, Wrocławskiego Klubu Sportowego Niesłyszących „Świt", nauczycieli SOSW, fundacji i stowarzyszeń, skupiających osoby o szczególnych potrzebach: najważniejsze informacje i opis wydarzenia oraz sposoby jego udostępniania – wysyłka na ok. 3 tyg. przed wydarzeniem,
- kontakt z samorzecznikami i liderami środowisk: najważniejsze informacje, opis wydarzenia, sposoby jego udostępniania – wysyłka na ok. 2 tyg. przed wydarzeniem,
- indywidualny kontakt z potencjalnymi odbiorcami wydarzenia: informacja sprofilowana pod kątem wieku, zainteresowań, specjalnych potrzeb i narzędzi wspierających dostępność – w tygodniu poprzedzającym wydarzenie.

4. Jak przygotowywane są wydarzenia dostępne? Jak i kto je planuje?

Do tej pory wydarzenia dostępne powstawały najczęściej z inicjatywy specjalistki ds. dostępności. Specjalistka ds. dostępności wraz z niewielką grupą współpracowników (realizatorem dźwięku oraz kierowniczką Pracowni Pedagogiki Teatru) podejmowała wysiłki na rzecz działań, włączających uczestników o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach.

W ciągu ostatnich dwóch lat obserwujemy istotną zmianę trendu. Z inicjatywą zapewnienia dostępności wychodzą twórcy wydarzeń (reżyserzy, dramaturdzy) oraz inni pracownicy, którzy zgłaszają się w tej sprawie do specjalistki ds. dostępności.

Założenia merytoryczne wydarzenia opracowuje specjalistka ds. dostępności i/lub kierowniczka Pracowni Pedagogiki Teatru wraz z twórcą spektaklu / autorem warsztatu. Uwzględnia przy tym temat wydarzenia, narzędzia, wspierające dostępność oraz zdiagnozowane potrzeby odbiorców. Sporadycznie w opracowaniu założeń merytorycznych uczestniczą samorzecznicy i konsultanci o szczególnych potrzebach.

Za planowanie działania odpowiada specjalistka ds. dostępności i/lub kierowniczka Pracowni Pedagogiki Teatru we współpracy z twórcami spektaklu lub osobami, które prowadzą dostępny warsztat / spotkanie / oprowadzanie. Samo wydarzenie prowadzą osoby z zespołu WTL lub współpracownicy. Specjalistka ds. dostępności często towarzyszy im w charakterze asysty i osoby prowadzącej ewaluację.

5. Czy w planowaniu i organizacji wydarzeń biorą udział osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze?

Coraz częściej zauważamy potrzebę współtworzenia wydarzeń z osobami o szczególnych potrzebach w pięciu obszarach, jednak tego typu działania mają we Wrocławskim Teatrze Lalek charakter okazjonalny.

- W 2017 r. zrealizowaliśmy dwutygodniowe, bezpłatne letnie półkolonie teatralne, które współprowadziła osoba z niepełnosprawnością słuchu. Rok później w tym samym zespole zrealizowaliśmy spektakl „Drzewo” w reż. Bartosza Kurowskiego. Osoby starsze, niezwiązane zawodowo z teatrem, uczestniczyły w warsztatach z twórcami oraz wystąpiły w spektaklu (na projekcji video). „Drzewo” było pierwszym na Dolnym Śląsku spektaklem granym równolegle w PJM i polskim języku fonicznym, adresowanym do dzieci w wieku przedszkolnym i bliskich im dorosłych, szczególnie osób w późnej dorosłości.
- W 2024 r. w WTL zrealizowaliśmy dwutygodniowe, bezpłatne letnie półkolonie teatralne, dostępne dla uczestników z trudnościami w obszarze widzenia. Osoba z niepełnosprawnością wzroku była częścią zespołu projektującego wydarzenie oraz jedną w trójki stałych prowadzących. Trzy inne osoby z niepełnosprawnością wzroku prowadziły w ramach półkolonii warsztaty tematyczne.
- Jesienią tego samego roku przygotowaliśmy premierę spektaklu „Kulawa kaczka i ślepa kura” w reż. Tomasza Maśląkowskiego. W przedstawieniu audiodeskrypcja jest strategią narracyjną, wspólną dla dzieci widzących i z trudnościami w obszarze widzenia. Na etapie prób generalnych przedstawienie konsultowała rodzina z niepełnosprawnością wzroku: dorośli i dzieci w wieku szkolnym.
- W maju 2025 r. odbyła się premiera spektaklu „Zła dziewczynka” w reż. Jakuba Krofty. Proces powstawania przedstawienia konsultowała grupa dzieci w wieku 9-13 lat. W czasie prób i tuż po premierze odbyły się dwa cykle warsztatów towarzyszących, dla widzów z trudnościami w obszarze czucia: pierwszy dla dzieci normatywnych i

neuroróżnorodnych, drugi dla pacjentów dziennego oddziału psychiatrii dziecięcej. Działania wokół „Złej dziewczynki" konsultowały Justyna Mańkowska-Kaczmarek, ekspertka dostępności oraz Lidia Kurczaba, psycholożka i terapeutka integracji sensorycznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu.

- W czerwcu tego samego roku podczas warsztatu w formule design thniking wspólnie z dwiema rodzinami z niepełnosprawnością wzroku (rodzice i dzieci w wieku przedszkolnym) zaprojektowaliśmy dostępny warsztat kontekstowy, towarzyszący spektaklowi „Świat WOW!" „Świat WOW!" w reż. Piotra Soroki jest spektaklem bez słów w konwencji teatru cieni. Sama audiodeskrypcja nie wystarczy, by zapewnić dostępność przedstawienia – nie pozwala w pełni zrozumieć jego formy. Dlatego stworzyliśmy warsztat, który wesprze osoby z trudnościami w obszarze widzenia w rozumieniu i odbiorze estetyki przedstawienia.
- Od września 2025 roku prowadzimy trzy cykle spotkań warsztatowo-wytchnieniowych dla rodzin z dziećmi neuroróżnorodnymi oraz dla dzieci i dla młodzieży z dziennych oddziałów psychiatrycznych. Celem spotkań jest oswojenie z teatrem, pogłębiona diagnoza potrzeb oraz partycypacyjne projektowanie przyszłych działań.
- Ponadto, od 2022 roku, zapraszamy osoby z trudnościami w obszarze widzenia, słyszenia i rozumienia do współprojektowania i prowadzenia pojedynczych warsztatów tematycznych.

Wszystkie opisane działania były możliwe dzięki pozyskaniu dodatkowego finansowania. Większość wydarzeń WTL nie uwzględnia osób z niepełnosprawnościami w planowaniu i organizacji oferty.

6. Czy promocję wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Promocję dostępnych wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami. Współpracujemy zarówno przy tworzeniu, jak i rozpowszechnianiu komunikatu.

Układ informacji, adresowanej do osób z trudnościami w obszarze widzenia, opracowaliśmy we współpracy z liderami wrocławskiego oddziału Fundacji Szansa – Jesteśmy Razem.

Informację o wydarzeniach dostępnych zamieszczają osoby indywidualne i organizacje, m.in. Fundacja Szansa – Jesteśmy Razem, Wrocławski Klub Sportowy Niesłyszących „Świt". Istotnym wsparciem są również osoby starsze o szczególnych potrzebach, w tym liderzy Klubów Seniora w lokalnych kołach PZN. Współpracujemy m.in. z Klubem Seniora kół PZN w Lubaniu Śląskim, Świdnicy i Oławie.

7. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół instytucji?

   Zespół Wrocławskiego Teatru Lalek poddaje ewaluacji jedynie duże wydarzenia, m.in. Przegląd Nowego Teatru dla Dzieci. Dostępność stanowi niewielki element ich programu.

   Wydarzenia dostępne są poddawane ewaluacji w gronie osób, które je współtworzą (prowadzący warsztaty, oprowadzania). Spektakle poddajemy ewaluacji pod kątem dostępności jedynie na życzenie twórców (sporadycznie).

8. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez publiczność?

   Niemal wszystkie dostępne wydarzenie są poddawane ewaluacji przez publiczność.

   a) spektakle

      Spektakle, których liczba odbiorców jest zwykle duża, ewaluujemy w formule pogłębionej (wywiady fokusowe, omówienia, warsztaty kontekstowe) jedynie z częścią widzów. Jest to zwykle grupa od 8 do 30 osób.

      Pozostali widzowie są zachęcani do podzielenia się informacją zwrotną ze specjalistką ds. dostępności lub pracownikami BOW w formie mejlowej lub telefonicznej. Niestety, ilość takich informacji zwrotnych jest niewielka.

      Czasami korzystamy również z ewaluacji zapośredniczonej, którą, na naszą prośbę, prowadzą liderzy środowisk lub opiekunowie grup. Pozyskana w ten sposób informacja ma różny charakter: od przekazania refleksji kilku lub kilkunastu osób po zdawkowe, jednozadaniowe podsumowanie.

   b) warsztaty i inne wydarzenia edukacyjne

      Bardziej systematyczna ewaluacja jest prowadzona w przypadku warsztatów.

      W ramach zgłoszenie na warsztaty uczestnicy wypełniają kwestionariusz, który zawiera m.in. szeroki katalog możliwych dostosowań oraz przestrzeń na opisanie dodatkowych szczególnych potrzeb. Prowadzący warsztaty uwzględniają potrzeby uczestników podczas projektowania działań lub mejlowo / telefonicznie informują uczestników o powodach, dla których nie mogą odpowiedzieć na niektóre szczególne potrzeby.

      Po spotkaniach wszyscy uczestnicy są proszeni o podsumowanie w formule krótkiego omówienia. Dodatkowo osoby o szczególnych potrzebach mają możliwość oceny zaproponowanych dostosowań.

      Z wybranymi uczestnikami prowadzimy pogłębione wywiady fokusowe, które służą ewaluacji i informacji zwrotnej do projektowania przyszłych spotkań.

      Uczestnicy mają również kontakt mejlowy i telefoniczny do specjalistki ds. dostępności i w ten sposób mogą się podzielić refleksjami, które pojawiły się już po wyjściu z teatru.

      Te formy ewaluacji przynoszą najwięcej istotnych obserwacji i wniosków.

W poprzednich latach próbowaliśmy również ewaluacji w formie kwestionariusza – krótkiej, pisemnej ankiety. Uczestnicy niechętnie podejmowali się jej wypełnienia. W warsztatach biorą udział rodziny z dziećmi. Rodzice często nie mieli przestrzeni na skupienie i sformułowanie myśli w towarzystwie łaknących uwagi dzieci.

Istotną trudnością, związaną z opracowaniem i przetwarzaniem informacji, zdobytych w procesie ewaluacji jest to, że nie są one utrwalane. Poza kwestionariuszami w formularzu zapisów wszystkie inne informacje zwrotne są przekazywane ustnie. Wiedzę o doświadczeniach i wrażeniach uczestników posiadają jedynie osoby, w obecności których odbyła się ewaluacja. Dla pozostałych członków zespołu WTL ta wiedza pozostaje niedostępna.

Szczegółowa analiza programu

Zachęcamy do szczegółowej analizy dostępności programu i wydarzeń. W tym celu należy wypełnić poniższą tabelę. Proponujemy uzupełnić ją na dwóch poziomach: 1) dla całej instytucji (tj. w przypadku wizyty osoby z niepełnosprawnością lub osoby starszej o dowolnym charakterze, np. w celu podpisania umowy o pracę); 2) dla konkretnych wydarzeń, minimum dwóch (np. koncert i warsztaty plastyczne).

Tabela może być rozszerzana i uszczegółowiana, jak ma to miejsce w załączniku numer 1 do Modelu Dostępnej Kultury (tam poszczególne etapy podróży odbiorcy są rozpisane na zagadnienia). Model Dostępnej Kultury: link (strona PFRON).

Wrocławski Teatr Lalek | podpisanie umowy

ETAPY PODRÓŻY ODBIORCY	pozyskanie informacji o wydarzeniu	proces zakupu biletów	droga na wydarzenie i z powrotem	poruszanie się w przestrzeni instytucji	doświadczenie wydarzenia	utrzymanie kontaktu z publicznością
OBSZAR: WZROK	+ pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach + możliwość skorzystania z asysty specjalistki ds. dostępności +/- częściowo dostępna cyfrowo strona www instytucji - część elektronicznych	(nie dotyczy)	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz	+ możliwość wejścia z psem przewodnikiem + możliwość skorzystania z asysty + system informacji głosowej ToTuPoint + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak tyfloplanu instytucji	+ możliwość wejścia z psem przewodnikiem + możliwość skorzystania z asysty - część elektronicznych dokumentów wewnętrznych niedostępna cyfrowo	+ kontakt ze specjalistką ds. dostępności za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl, komunikatory internetowe) + przeszkoleni pracownicy – możliwość samodzielnego kontaktu z pracownikami działów, których

	dokumentów wewnętrznych niedostępna cyfrowo - brak treści w formie audio - nieaktualna informacja o dostępności instytucji		wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	- brak linii naprowadzających i punktów uwagi -brak informacji o poruszaniu się po części administracyjnej budynku		dotyczy umowa + możliwość skorzystania z pośrednictwa specjalistki ds. dostępności w kontakcie z pracownikami działów, których dotyczy umowa
OBSZAR: SŁUCH	+ pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach + kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (sms, mejl) + możliwość skorzystania z tłumaczenia PJM w umówionym terminie +/- częściowo dostępna cyfrowo	(nie dotyczy)	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie w formie pisemnej + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie w formie pisemnej - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu w formie nagrania video z napisami i	+ możliwość skorzystania z asysty + / - częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - zespół WTL nie zna PJM	+ możliwość skorzystania z tłumaczenia PJM w umówionym terminie - zespół WTL nie zna PJM	+ kontakt ze specjalistką ds. dostępności za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (sms, mejl, komunikatory internetowe) + możliwość skorzystania z tłumaczenia PJM w umówionym terminie - zespół WTL nie zna PJM

	strona www - zespół WTL nie zna PJM - na stronie internetowej informacja w formie pisemnej, brak informacji wideo w PJM / z napisami		tłumaczeniem PJM			
OBSZAR: RUCH	+ pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach + kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl) - nieaktualna informacja o dostępności instytucji na stronie www	(nie dotyczy)	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ dostęp do głównego wejścia do budynku (podjazd) + dostępne windy dla osób z trudnościami w obszarze poruszania się + większość pomieszczeń dostępna pod względem architektonicznym + toaleta dla OzN +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak dostępu wejściem	+ większość pomieszczeń dostępna pod względem architektonicznym + możliwość zapewnienia dostępu alternatywnego – innego miejsca spotkania w budynku - część pomieszczeń przeznaczonych do użytku wewnętrznego niedostępna pod względem architektonicznym	+ kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl) + możliwość skorzystania z asysty

				administracyjnym - część pomieszczeń przeznaczonych do użytku wewnętrznego niedostępna pod względem architektonicznym		
OBSZAR: ROZUMIENIE	+ pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach + kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl) + możliwość skorzystania z asysty specjalistki ds. dostępności - nieaktualna informacja o dostępności instytucji na stronie www	(nie dotyczy)	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie w formie pisemnej + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie w formie pisemnej + możliwość skorzystania z asysty z taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ możliwość skorzystania z asysty +/- przedprzewodnik po WTL (obejmuje jedynie części przeznaczone dla widzów, nie dla pracowników) +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne	+ możliwość skorzystania z asysty - brak narzędzi komunikacji AAC	+ kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl) + możliwość skorzystania z asysty

			- brak opisu w standardzie ETR / w tekście prostym			
OBSZAR: CZUCIE	+ pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach + kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl) + możliwość skorzystania z asysty specjalistki ds. dostępności - nieaktualna informacja o dostępności instytucji na stronie www	(nie dotyczy)	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ możliwość skorzystania z asysty + możliwość wejścia z psem asystującym +/- przedprzewodnik po WTL (obejmuje jedynie części przeznaczone dla widzów, nie dla pracowników) +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne	+ możliwość wejścia z psem asystującym + możliwość skorzystania z asysty - brak narzędzi komunikacji AAC	+ kontakt z pracownikami za pośrednictwem różnych narzędzi komunikacyjnych (telefon, mejl) + możliwość skorzystania z asysty
UWAGI OGÓLNE	Największym atutem WTL są przeszkoleni pracownicy. Dostrzegamy potrzebę aktualizacji	(nie dotyczy)	Atutem WTL są przeszkoleni pracownicy oraz możliwość skorzystania z	WTL jest częściowo dostępny dla pracowników / współpracowników o szczególnych	Teatr zapewnia przeszkoloną asystę. Osoby o szczególnych potrzebach, o ile nie	Teatr proponuje różne sposoby utrzymania kontaktu z pracownikami / współpracownikami

	informacji na stronie www tak, aby osoby o szczególnych potrzebach mogły samodzielnie pozyskać niezbędne informacje.		asysty. Dostrzegamy potrzebę zamieszczenia na stronie www aktualnej informacji o wskazówkach dojazdu, wymogły z niej skorzystać osoby o szczególnych potrzebach.	potrzebach. Dodatkowe oznakowanie przestrzeni znacząco poprawiłoby komfort i wsparło samodzielność osób o szczególnych potrzebach.	zgłosiły z wyprzedzeniem szczególnych potrzeb, mogą doświadczyć trudności w komunikacji.	o szczególnych potrzebach. Istotnym deficytem jest nieznajomość PJM wśród pracowników.

Wydarzenie I spektakl „Zła dziewczynka”
(ostatnia premiera WTL w sezonie 2024/2025, adresowana do widzów wieku 7+)

ETAPY PODRÓŻY ODBIORCY	pozyskanie informacji o wydarzeniu	proces zakupu biletów	droga na wydarzenie i z powrotem	poruszanie się w przestrzeni instytucji	doświadczenie wydarzenia	utrzymanie kontaktu z publicznością
OBSZAR: WZROK	+ informacja o dostępności oferty na stronie www + pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach +/- częściowo dostępna cyfrowo strona www instytucji - nieaktualna informacja o dostępności instytucji - brak AD zwiastunu spektaklu - brak treści w formie audio - zbyt mały kontrast	+ możliwość zakupu biletu przez Internet, mejl, telefon + informacja o specjalnej cenie biletu dla OzN na stronie www i w materiałach wysyłanych do odbiorców + informacja o dostępności miejsc + możliwość wyboru miejsc dla osób z trudnościami w obszarze widzenia +/- częściowo przeszkoleni pracownicy kasy biletowej pod kątem obsługi osób z trudnościami w	+ wskazówki dojazdu udostępniane w materiałach wysyłanych do odbiorców + opis drogi do / z WTL z przystanku w materiałach wysyłanych do odbiorców + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej	+ możliwość wejścia z psem przewodnikiem + możliwość skorzystania z asysty + system informacji głosowej ToTuPoint + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak tyfloplanu instytucji - brak linii naprowadzających i punktów uwagi	+ przedprzewodnik do spektaklu + asysta pracownika obsługi widowni podczas zajmowania miejsca + audiodeskrypcja na życzenie - (na tym etapie) brak opracowanego touch-touru - (na tym etapie) brak opracowanego warsztatu kontekstowego dla odbiorców z trudnościami w obszarze widzenia	+ krótka rozmowa podsumowująca po spektaklu + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i pracowników BOW

	i czcionka na plakacie	obszarze widzenia - brak możliwości zakupu biletów dla OzN przez system sprzedaży internetowej	instytucji			
OBSZAR: SŁUCH	+ informacja o dostępności oferty na stronie www + pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach +/- częściowo dostępna cyfrowo strona www instytucji +/- zwiastun spektaklu jest opatrzony jedynie napisami dla niesłyszących, nie ma tłumaczenia PJM - nieaktualna informacja o dostępności instytucji	+ możliwość zakupu biletu przez Internet, mejl + informacja o specjalnej cenie biletu dla OzN na stronie www i w materiałach wysyłanych do odbiorców + informacja o dostępności miejsc + możliwość wyboru miejsc dla osób z trudnościami w obszarze słyszenia + pętla indukcyjna w kasie teatru + możliwość skorzystania z asysty tłumacza PJM - zespół nie zna PJM - brak możliwości	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie w formie pisemnej + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie w formie pisemnej - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu w formie nagrania video z napisami i tłumaczeniem PJM	+ możliwość skorzystania z asysty tłumacza PJM + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami + / - częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - zespół WTL nie zna PJM	+ przedprzewodnik do spektaklu w formie pisemnej, uzupełniony o nagrania wideo z napisami + tłumaczenie PJM na życzenie - (na tym etapie) brak napisów dla niesłyszących - (na tym etapie) brak opracowanego warsztatu kontekstowego dla odbiorców z trudnościami w obszarze słyszenia	+ podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i pracowników BOW +/- krótka rozmowa podsumowująca po spektaklu za pośrednictwem tłumacza PJM

	- brak informacji o dostępności w formie wideo	zakupu biletów dla OzN przez system sprzedaży internetowej				
OBSZAR: RUCH	+ informacja o dostępności oferty na stronie www + pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach - nieaktualna informacja o dostępności instytucji na stronie www	+ możliwość zakupu biletu przez Internet, mejl, telefon + informacja o specjalnej cenie biletu dla OzN na stronie www i w materiałach wysyłanych do odbiorców + dostępność miejsc dla osób z trudnościami w obszarze poruszania się - brak możliwości wyboru miejsc przez osoby z trudnościami w obszarze poruszania się (o miejscu decyduje obsługa widowni zależnie od możliwości) - brak możliwości	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ dostęp do głównego wejścia do budynku (podjazd) + dostępne windy dla osób z trudnościami w obszarze poruszania się + Duża scena dostępna pod względem architektonicznym + toaleta dla OzN + przedprzewodnik po WTL + / - częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne	+ przedprzewodnik do spektaklu - (na tym etapie) brak opracowanego warsztatu kontekstowego dla odbiorców z trudnościami w obszarze poruszania się	+ krótka rozmowa podsumowująca po spektaklu + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i pracowników BOW

		zakupu biletów dla OzN przez system sprzedaży internetowej - zbyt duża wysokość okienka kasowego (dostęp alternatywny)				
OBSZAR: ROZUMIENIE	+ informacja o dostępności oferty na stronie www + pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach - nieaktualna informacja o dostępności instytucji na stronie www - brak informacji w standardzie ETR / w tekście prostym	+ możliwość zakupu biletu przez Internet, mejl, telefon + informacja o specjalnej cenie biletu dla OzN na stronie www i w materiałach wysyłanych do odbiorców + informacja o dostępności miejsc + możliwość wyboru miejsc dla osób z trudnościami w obszarze rozumienia + możliwość skorzystania z asysty - brak możliwości zakupu biletów dla OzN przez system	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie w formie pisemnej + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie w formie pisemnej - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu w standardzie ETR i tekście prostym	+ możliwość skorzystania z asysty + przedprzewodnik po WTL + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak informacji w standardzie ETR i tekście prostym	+ przedprzewodnik do spektaklu - (na tym etapie) brak opracowanego warsztatu kontekstowego dla odbiorców z trudnościami w obszarze rozumienia	+ krótka rozmowa podsumowująca po spektaklu + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i pracowników BOW - brak narzędzi komunikacji AAC

		sprzedaży internetowej - brak narzędzi komunikacji AAC				
OBSZAR: CZUCIE	+ informacja o dostępności oferty na stronie www + pracownicy są przeszkoleni pod kątem komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach - nieaktualna informacja o dostępności instytucji na stronie www	+ możliwość zakupu biletu przez Internet, mejl, telefon + informacja o specjalnej cenie biletu dla OzN na stronie www i w materiałach wysyłanych do odbiorców + informacja o dostępności miejsc + możliwość wyboru miejsc dla osób z trudnościami w obszarze czucia + możliwość skorzystania z asysty - brak możliwości zakupu biletów dla OzN przez system sprzedaży internetowej - brak narzędzi komunikacji AAC	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie w formie pisemnej + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie w formie pisemnej - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ możliwość skorzystania z asysty + możliwość wejścia z psem asystującym + przedprzewodnik po WTL + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak miejsc wyciszenia	+ przedprzewodnik do spektaklu + opracowana mapa treści wrażliwych i intensywnych bodźców sensorycznych + cykl warsztatów wspierających odbiór i rozumienie dzieci neurotypowych i neuroróżnorodnych + cykl warsztatów wspierających odbiór i rozumienie dzieci w kryzysach zdrowia psychicznego	+ krótka rozmowa podsumowująca po spektaklu + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i pracowników BOW + opracowane warsztaty rozwijające tematykę, którą podejmuje spektakl - brak narzędzi komunikacji AAC

UWAGI OGÓLNE	Atutem WTL są przeszkoleni pracownicy. Część informacji na stronie www wymaga uzupełnienia, a niektóre materiały informacyjno-promocyjne nie są dostępne dla odbiorców o szczególnych potrzebach.	Posiadamy dostępny system sprzedaży biletów, a pracownicy są przeszkoleni. Osoby o szczególnych potrzebach nie mogą zakupić biletu zniżkowego przez Internet – w tym celu oraz w celu pozyskania informacji i zgłoszenie szczególnych potrzeb muszą się skontaktować z BOW telefonicznie i mejlowo.	WTL ma opracowane materiały, dotyczące drogi na wydarzenie i z powrotem. Nie są one jednak dostępne do samodzielnego wykorzystania przez osoby o szczególnych potrzebach. Nie są również udostępnione pod kątem niektórych szczególnych potrzeb.	WTL spełnia większość minimalnych wymogów dostępności architektonicznej. Dodatkowe oznakowanie poprawiłoby komfort i wsparło samodzielność poruszania osób o szczególnych potrzebach.	Spektakl oferuje wiele narzędzi udostępniania osobom o szczególnych potrzebach. Ze względu na nieodległą datę premiery część udogodnień uzupełnimy w najbliższym czasie, w miarę dostępnych środków finansowych.	Proponujemy zróżnicowane drogi kontaktu i informacji zwrotnej. Komunikacja z odbiorcami może być niedostępna dla części osób o szczególnych potrzebach.

Wydarzenie II cykl warsztatów „Schola? Styka!”

(cykl zrealizowany w maju 2025, towarzyszący premierze spektaklu „Zła dziewczynka”, adresowany do uczestników neurotypowych i neuroróżnorodnych w wieku 8-12 lat)

ETAPY PODRÓŻY ODBIORCY	pozyskanie informacji o wydarzeniu	proces zakupu biletów	droga na wydarzenie i z powrotem	poruszanie się w przestrzeni instytucji	doświadczenie wydarzenia	utrzymanie kontaktu z publicznością
OBSZAR: WZROK	+ informacja o dostępności oferty na stronie www +/- częściowo dostępna cyfrowo strona www instytucji +/- informacja w mediach społecznościowych opublikowana na krótko przed rozpoczęciem cyklu - nieaktualna informacja o dostępności instytucji - brak treści w formie plików dźwiękowych	+ rezerwacja miejsc przez dostępny formularz zgłoszeniowy + możliwość rezerwacji miejsca przez bezpośredni kontakt ze specjalistką ds. dostępności + możliwość zgłoszenia w formularzu szczególnych potrzeb	+ wskazówki dojazdu udostępniane w materiałach wysyłanych do odbiorców + opis drogi do / z WTL z przystanku w materiałach wysyłanych do odbiorców + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie	+ możliwość wejścia z psem przewodnikiem + możliwość skorzystania z asysty + system informacji głosowej ToTuPoint + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak tyfloplanu instytucji - brak linii naprowadzających i punktów uwagi	+ prowadzący przeszkoleni pod kątem pracy z osobami o szczególnych potrzebach + audiodeskrypcja na życzenie +/- część materiałów i narzędzi warsztatowych niedostępna dla niektórych osób z trudnościami w obszarze widzenia	+ podsumowanie spotkania: podzielenie się informacją zwrotną oraz potrzebami dot. przyszłych podobnych wydarzeń + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i prowadzących warsztaty

			internetowej instytucji			
OBSZAR: SŁUCH	+ informacja o dostępności oferty na stronie www +/- częściowo dostępna cyfrowo strona www instytucji +/- informacja w mediach społecznościowych opublikowana na krótko przed rozpoczęciem cyklu - nieaktualna informacja o dostępności instytucji - brak informacji w formie wideo	+ rezerwacja miejsc przez dostępny formularz zgłoszeniowy + możliwość rezerwacji miejsca za pośrednictwem tłumacza PJM + możliwość zgłoszenia w formularzu szczególnych potrzeb	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie w formie pisemnej + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie w formie pisemnej - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji - brak opisu drogi do WTL oraz wskazówek dojazdu w formie nagrania video z napisami i tłumaczeniem PJM	+ możliwość skorzystania z asysty tłumacza PJM + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami + / - częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - zespół WTL nie zna PJM	+ prowadzący przeszkoleni pod kątem pracy z osobami o szczególnych potrzebach + tłumaczenie PJM na życzenie +/- część materiałów i narzędzi warsztatowych niedostępna dla niektórych osób z trudnościami w obszarze słyszenia	+ podsumowanie spotkania: podzielenie się informacją zwrotną oraz potrzebami dot. przyszłych podobnych wydarzeń za pośrednictwem tłumacza PJM + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i prowadzących warsztaty - brak możliwości bezpośredniego kontaktu z prowadzącymi w PJM
OBSZAR: RUCH	+ informacja o dostępności oferty na stronie www +/- częściowo dostępna cyfrowo strona www instytucji	+ rezerwacja miejsc przez dostępny formularz zgłoszeniowy + możliwość rezerwacji miejsca przez bezpośredni	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie	+ dostęp do głównego wejścia do budynku (podjazd) + toaleta dla OzN + przedprzewodnik po WTL	+ prowadzący przeszkoleni pod kątem pracy z osobami o szczególnych potrzebach +/- część działań	+ podsumowanie spotkania: podzielenie się informacją zwrotną oraz potrzebami dot. przyszłych podobnych

	+/- informacja w mediach społecznościowych opublikowana na krótko przed rozpoczęciem cyklu - nieaktualna informacja o dostępności instytucji	kontakt ze specjalistką ds. dostępności + możliwość zgłoszenia w formularzu szczególnych potrzeb	+ możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ / - częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - ograniczony dostęp do sal warsztatowych dla osób z trudnościami w obszarze poruszania się	warsztatowych niedostępna dla niektórych osób z trudnościami w obszarze poruszania się	wydarzeń + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i prowadzących warsztaty
OBSZAR: ROZUMIENIE	+ informacja o dostępności oferty na stronie www +/- informacja w mediach społecznościowych opublikowana na krótko przed rozpoczęciem cyklu - nieaktualna informacja o dostępności instytucji - brak informacji w standardzie ETR i w tekście prostym	+ rezerwacja miejsc przez dostępny formularz zgłoszeniowy + możliwość rezerwacji miejsca przez bezpośredni kontakt ze specjalistką ds. dostępności + możliwość zgłoszenia w formularzu szczególnych potrzeb - brak formularza w	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz	+ możliwość skorzystania z asysty + przedprzewodnik po WTL + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak informacji w standardzie ETR i tekście prostym	+ prowadzący przeszkoleni pod kątem pracy z osobami o szczególnych potrzebach + komunikacja werbalna dostosowana do potrzeb uczestników z trudnościami w obszarze rozumienia + materiały i narzędzia warsztatowe dostępne dla osób z	+ podsumowanie spotkania: podzielenie się informacją zwrotną oraz potrzebami dot. przyszłych podobnych wydarzeń + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i prowadzących warsztaty - brak narzędzi komunikacji AAC

		standardzie ETR i tekście prostym	wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu w standardzie ETR i w tekście prostym		trudnościami w obszarze rozumienia - brak narzędzi komunikacji AAC	
OBSZAR: CZUCIE	+ informacja o dostępności oferty na stronie www +/- informacja w mediach społecznościowych opublikowana na krótko przed rozpoczęciem cyklu - nieaktualna informacja o dostępności instytucji - brak informacji w środowiskach, skupiających osoby neuroróżnorodne	+ rezerwacja miejsc przez dostępny formularz zgłoszeniowy + możliwość rezerwacji miejsca przez bezpośredni kontakt ze specjalistką ds. dostępności + możliwość zgłoszenia w formularzu szczególnych potrzeb	+ wskazówki dojazdu udostępniane na życzenie + opis drogi do / z WTL z przystanku udostępniany na życzenie + możliwość skorzystania z asysty z / do taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej - brak opisu drogi do / z WTL oraz wskazówek dojazdu na stronie internetowej instytucji	+ możliwość skorzystania z asysty + możliwość wejścia z psem asystującym + przedprzewodnik po WTL + przyjazne oświetlenie, zgodne ze standardami +/- częściowe oznakowanie pomieszczeń dotykowe i wizualne - brak miejsc wyciszenia	+ prowadzący przeszkoleni pod kątem pracy z osobami o szczególnych potrzebach + komunikacja werbalna dostosowana do potrzeb uczestników z trudnościami w obszarze czucia + przedstawiony konkretny i czytelny plan każdego spotkania + tematy i narzędzia warsztatowe zaprojektowane pod kątem uczestników z	+ podsumowanie spotkania: podzielenie się informacją zwrotną oraz potrzebami dot. przyszłych podobnych wydarzeń + podany kontakt do specjalistki ds. dostępności i prowadzących warsztaty - brak narzędzi komunikacji AAC

					trudnościami w obszarze czucia + przestrzeń przyjazna sensorycznie + w scenariuszu warsztatu brak treści wrażliwych - brak narzędzi komunikacji AAC	
UWAGI OGÓLNE	Informacja o wydarzeniu została opublikowana na stronie instytucji. Nie zadbaliśmy o dotarcie z nią do środowisk, do których było adresowane działanie. Informacja nie została udostępniona niektórym odbiorcom o szczególnych potrzebach.	Zadbaliśmy o dostępny sposób rezerwacji miejsc. Nie zwróciliśmy jednak dostatecznej uwagi na komunikację z odbiorcami z trudnościami w obszarze rozumienia i czucia.	Autem WTL jest opracowana informacja i możliwość skorzystania z asysty. Informacja nie została jednak opublikowana na stronie www, co uniemożliwiło odbiorcom samodzielne z niej skorzystanie.	WTL spełnia większość minimalnych wymogów dostępności architektonicznej. Dodatkowe oznakowanie poprawiłoby komfort i wsparło samodzielność poruszania osób o szczególnych potrzebach.	Warsztaty zostały zaprojektowane z uwzględnieniem większości szczególnych potrzeb uczestników, a rodzaj dostępności określony w informacji o wydarzeniu.	Uczestnicy mieli możliwość podzielenia się informacją zwrotną w wybranej formie. Prowadzący i uczestnicy mają możliwość utrzymania kontaktu po zakończeniu działań warsztatowych.

PUBLICZNOŚĆ I RELACJE

1. Proszę wskazać obszary dostępności według Modelu Dostępnej Kultury, których reprezentanci pojawiają się w instytucji?
   - ☐ OBSZAR WZROK
   - ☐ OBSZAR SŁUCH
   - ☐ OBSZAR RUCH
   - ☐ OBSZAR ROZUMIENIE
   - ☐ OBSZAR CZUCIE

2. Reprezentanci Ci pojawiają się w instytucji jako:
   - ☐ PRACOWNICY
   - ☐ WSPÓŁPRACOWNICY I ZLECENIOBIORCY
   - ☐ WOLONTARIUSZE
   - ☐ PUBLICZNOŚĆ BIERNA
   - ☐ PUBLICZNOŚĆ WŁĄCZONA W DZIAŁANIA

3. Biorąc pod uwagę specyfikę lokalną (albo dowolną inną, zależnie od zasięgu oddziaływania instytucji), poziom uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w życiu instytucji można ocenić jako:
   - ☐ Zdecydowanie wysoki
   - ☐ Umiarkowanie wysoki
   - ☐ Niewyróżniający się / niewidoczny
   - ☐ Umiarkowanie niski
   - ☐ Zdecydowanie za niski
   - ☐ Trudno ocenić / nie wiem

4. Czy instytucja ma partnerstwa lub inne relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osobami starszymi?
   Tak.
   Nie.
   Nie wiem.

5. Proszę opisać charakter tych relacji (czas ich trwania, poziom relacji) oraz określić czy mają one charakter formalny (to relacje pomiędzy instytucją a organizacjami pozarządowymi) czy nieformalny (to relacje z pojedynczymi osobami lub grupami nieformalnymi).

   Wrocławski Teatr Lalek współpracuje z instytucjami i organizacjami. Partnerstwa nie są sformalizowane – porozumienia podpisujemy, gdy grantodawca sformułuje taki wymóg.

- od września 2022 roku zintensyfikowaliśmy współpracę z 12. DSOSW dla Uczniów Niesłyszący, Słabosłyszących i z innymi niepełnosprawnościami oraz 13. DSOSW dla Uczniów Niewidomych, Słabowidzących i z innymi niepełnosprawnościami. Wcześniej obie szkoły gościły w WTL sporadycznie. Obecnie uczniowie regularnie oglądają spektakle i uczestniczą w warsztatach. Elementem partycypacji jest zmiana stylu współpracy: to nie teatr wyznacza wydarzenia z audiodeskrypcją / tłumaczeniem na PJM, lecz szkoły wybierają wydarzenia z repertuaru, a teatr dostosowuje je do potrzeb odbiorców. Część oferty projektujemy we współpracy z nauczycielami, w odpowiedzi na konkretne potrzeby obu szkół. Współpracujemy także w projektach trójstronnych, w których poza WTL i szkołą uczestniczy Fundacja Katarynka;
- jesień 2022 roku to początek intensywnej współpracy z Fundacją Szansa – Jesteśmy Razem. Dorośli skupieni wokół Fundacji uczestniczą w spektaklach, oprowadzaniach i warsztatach w siedzibie WTL, zaś liderzy organizują we współpracy z WTL własne wydarzenia i wspierają teatr w zakresie tworzenia dostępnej informacji i wydarzeń;
- w tym samym czasie nawiązaliśmy współpracę z dolnośląskimi kołami PZN, przede wszystkim z Klubami Seniora z Lubania Śląskiego, Świdnicy i Oławy. Osoby starsze z trudnościami w obszarze widzenia uczestniczą w dostępnych spektaklach;
- zimą 2023 roku, po wielu latach starań, udało nam się nawiązać kontakt z Fundacją FONIS, skupiającą osoby z trudnościami w obszarze słyszenia. Fundacja FONIS organizuje własne wydarzenia we współpracy z WTL (spektakl mikołajkowy, letnie półkolonie dla dzieci), a członkowie fundacyjnego Klubu Seniora uczestniczą w wybranych przedstawieniach z repertuaru WTL;
- w roku szkolnym 2023/2024, dzięki programowi „BLISKO", realizowanemu przez Fundację t:, nawiązaliśmy współpracę ze szkołami specjalnymi z dolnośląskich miejscowości do 20.000 mieszkańców: Milicza, Nowego Siodła i Długopola Zdroju. Dofinansowanie transportu i wydarzeń pozwoliło na udział uczniów tych szkół w spektaklach; warsztatach i oprowadzaniach w siedzibie WTL. Współpraca została zawieszona wraz z końcem finansowania projektu ze względu na znaczne koszty udziału uczniów w wydarzeniach we Wrocławiu;
- w 2024 roku, za pośrednictwem Fundacji Szansa – Jesteśmy Razem nawiązaliśmy współpracę z 10. SOSW we Wrocławiu. Uczniowie z trudnościami w obszarze rozumienia i czucia uczestniczą w warsztatach w teatrze. Współpraca ma charakter okazjonalny – szkoła z założenia nie uczestniczy wydarzeniach odpłatnych i możemy zapraszać uczniów jedynie na warsztaty, na które pozyskamy dofinansowanie;
- na początku 2025 roku rozpoczęliśmy współpracę z Centrum Zdrowia Psychicznego Wrocław-Fabryczna. Dorosłe osoby z Klubu Pacjenta oraz pacjenci oddziału dziennego uczestniczą w spektaklach, oprowadzaniach i warsztatach w siedzibie WTL, a terapeuci

wspierają nasz zespół w zakresie projektowania dostępnych wydarzeń i pracy z osobami z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia;

- wiosną 2025 roku podjęliśmy współpracę z dziennym oddziałem psychiatrii dziecięcej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J Gromkowskiego we Wrocławiu. Współpraca obejmuje udział neuroróżnorodnych pacjentów w spektaklach i w dedykowanych dla nich warsztatach (w siedzibie WTL i na oddziale). Psychologowie i terapeuci oddział konsultują wydarzenia i publikacje (przedprzewodniki dla spektakli) pod kątem wyzwań i rozwiązań dostępnościowych w obszarach rozumienia i czucia;
- istotnymi partnerami są również centra instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej: Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Choć nie są one typowo środowiskiem osób z niepełnosprawnościami, opiekują się dziećmi i młodzieżą, z której większość doświadcza trudności w obszarach rozumienia i czucia (FAS, neuroróżnorodność, różnego typu zaburzenia). Współpraca trwa od 2013 roku i obejmuje m.in. udział dzieci i młodzieży w spektaklach, półkoloniach i cyklach warsztatowych, realizowanych w teatrze oraz podejmowanie działań teatralnych w placówkach Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania.

Poza wymienionymi partnerstwami zrealizowaliśmy półroczny cykl bezpłatnych warsztatów dla dzieci i młodzieży z Niepublicznej Szkoły Terapii Behawioralnej dla Uczniów z Autyzmem. Podejmowaliśmy pojedyncze działania z Wrocławskim Klubem Sportowym Niesłyszących „Świt", Galerią ArtBrut, nieistniejącym już Zakładem Poprawczym dla Chłopców z Niepełnosprawnością Intelektualną w Sadowicach.

Większość działań była realizowana dzięki pozyskaniu dofinansowań z programów dotacyjnych, część ze środków własnych Wrocławskiego Teatru Lalek lub dzięki wolontaryjnemu zaangażowaniu pracowników.

Współpracujemy również z osobami indywidualnymi, m.in. dwiema tłumaczkami PJM, które są związane ze środowiskiem osób g/Głuchych jako CODA, inicjatywą „Cztery zmysły to w sam raz", samorzecznikiem i członkiem rady ds. osób z niepełnosprawnościami przy RPO Andreyem Tikhonovem, głuchą aktorką Dominiką Kozłowską, głuchym aktorem Arkadiuszem Bazakiem, aktorem Integracyjnego Teatru Arka Markiem Trocińskim. Wspólnie projektujemy dostępne wydarzenia i realizujemy warsztaty tematyczne, m.in. aktorskie, choreograficzne, poezji miganej i in.

Większość partnerstw, o ile nie zaznaczono inaczej, jest aktywna.

6. Jakie nowe kontakty i relacje może / chce nawiązać zespół instytucji w niedalekiej przyszłości?

W najbliższej przyszłości chcielibyśmy rozwinąć relacje z osobami z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia.

a) Widzowie z trudnościami w obszarze rozumienia stanowią najliczniejszą spośród osób o szczególnych potrzebach grupę odbiorców wydarzeń WTL. Na podstawie analizy rezerwacji biletów w sezonie 2024/2025 szacujemy ich liczbę na około 800 osób rocznie. Niestety, wiemy o nich stosunkowo najmniej. Głównym źródłem wiedzy jest analiza rezerwacji i nieliczne wywiady fokusowe. Mamy świadomość, że w przypadku tej grupy szczególne potrzeby są bardzo zróżnicowane i bardzo zindywidualizowane, a kluczem do ich zaopiekowania są bliskie relacje i zaufanie środowiska. Nie mamy zaprojektowanej oferty, wspierającej odbiór i rozumienie wydarzeń. Wynika to częściowo z faktu, że te grupy przychodzą na spektakle z opiekunami / terapeutami, za pośrednictwem których odbywa się komunikacja. Opiekunowie grup osób z niepełnosprawnością intelektualną rzadko dzielą się informacją zwrotną, dotyczącą potrzeb uczestników wydarzeń. Z naszych obserwacji tych grup odnotowaliśmy, że starają się raczej nie zwracać na siebie uwagi. Równie sporadycznie opiekunowie decydują się na dodatkową ofertę warsztatową, którą proponuje zespół WTL.

b) Podobnie dostrzegamy potrzebę rozwinięcia relacji z osobami z trudnościami w obszarze czucia: odbiorcami neuroróżnorodnymi oraz w kryzysach zdrowia psychicznego.
   - Osoby neuroróżnorodne, przede wszystkim w spektrum autyzmu i spektrum ADHD, stanowią bardzo liczną, choć rozproszoną grupę uczestników wydarzeń WTL. Nie jesteśmy w stanie oszacować ich liczby, a wiedzę o potrzebach czerpiemy z mapowania ścieżki sensorycznej w teatrze, obserwacji i nielicznych wywiadów fokusowych. Jednoznacznej odpowiedzi nie daje również współpraca z organizacjami, zrzeszającymi rodziny neuroróżnorodne. Ze względu na różne podejścia terapeutyczne informacje zwrotne często wykluczają się wzajemnie. Rodzice i nauczyciele zwykle nie informują o trudnościach dziecka w obszarze czucia. Brak zaufania do instytucji i wciąż silne tabu neuroróżnorodności utrudniają nawiązanie relacji. W konsekwencji nie jesteśmy w stanie w pełni przygotować się i odpowiedzieć na potrzeby neuroróżnorodnych uczestników wydarzeń. Zależy nam, by to zmienić: zbudować relacje, które pomogą lepiej zadbać o komfort i bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.
   - Współpraca WTL z centrami i oddziałami psychiatrii trwa kilka miesięcy i na tym etapie ma charakter pilotażu. Jesteśmy świadomi, że kryzys zdrowia psychicznego dotyka w Polsce coraz większej liczby dzieci i młodzieży. W samym 2021 roku u 9% dzieci zdiagnozowano zaburzenia psychiczne, 1496 podjęło próbę samobójczą (dane UNICEF). Statystyki nie podają dzieci niezdiagnozowanych, których z powodu kryzysu psychiatrii i trudności w dostępnie do leczenia może być co najmniej drugie tyle. W planowaniu współpracy kierujemy się europejskimi badaniami)przede wszystkim brytyjskimi i skandynawskimi), które wskazują na istotną rolę sztuki i kontaktów społecznych w procesie zdrowienia. Od marca 2025 r. w zespole WTL szkolimy się, by

móc być kompetentną częścią tego procesu, wdrażać dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania, z sukcesem realizowane m.in. w Wielkiej Brytanii.

7. Obecności i reprezentacji jakiej grupy osób o szczególnych potrzebach najbardziej brakuje w instytucji?

a) We Wrocławskim Teatrze Lalek zauważamy nieobecność dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami w obszarze widzenia, słyszenia, poruszania się, rozumienia i czucia z małych miejscowości Dolnego Śląska, w których nie ma stałej oferty kulturalnej.

Z przeprowadzonych w latach 2023-2024 wywiadów fokusowych z nauczycielami szkół specjalnych wiemy, że wynika to w równej mierze z barier mentalnych rodziców i opiekunów (brak wiedzy o dostępnej ofercie, lęk przez wyjazdem do innego miasta), jak i organizacyjnych (wysokie koszty, związane z koniecznością wynajęcia specjalistycznego transportu). Ta grupa jest podwójnie wykluczona: komunikacyjnie i ze względu na szczególne potrzeby. Szczegółowa diagnoza i dotychczasowa współpraca pozwoliły wypracować rozwiązania, które sprawią, że dostępne wydarzenia mogą być udziałem także tych dzieci i młodzieży. We Wrocławiu oferta dostępnych wydarzeń jest dość szeroka, a instytucje często rywalizują ze sobą o odbiorców ze szczególnymi potrzebami. Tymczasem 100 km dalej oferta jest nieznaczna lub nie ma jej w ogóle. Zależy nam, by móc wspierać udział w wydarzeniach również odbiorców spoza kulturalnych centrów.

W ramach przygotowań niniejszej autodiagnozy nie mieliśmy możliwości powtórzenia badań na pogłębionym poziomie, ale kontakt z nauczycielami i obserwacja mediów społecznościowych partnerskich ośrodków pozwala sądzić, że w ciągu ostatniego roku sytuacja nie uległa znaczącej zmianie.

b) Druga grupa, której zaproszenie stanowi trudność, to osoby starsze oraz osoby dorosłe ze szczególnymi potrzebami w pięciu obszarach.

WTL adresuje ofertę głównie do dzieci i młodzieży i w ten sposób jest postrzegany. Zaproszenie osób dorosłych bywa odbierane jako infantylizacja, dziecinne traktowanie. Tymczasem w repertuarze mamy m.in. dramaty Szekspira, operę Mozarta, epos Homera, czy adaptację opowiadania Mariusza Szczygła, które mogłaby stanowić interesującą ofertę również dla starszych widzów. Prezentujemy także współczesne spektakle familijne (m.in. „Piekło-niebo"), których interpretacyjna wielopoziomowość czyni przedstawienia odpowiednie zarówno dla widzów młodszych, jak i dorosłych. Taką informację zwrotną dostajemy od osób dorosłych, które przychodzą na przedstawienia z dziećmi: zauważają, że w przedstawieniach młodsi i starsi znajdują treści odpowiednie do wieku i doświadczenia.

Tymczasem osoby starsze i osoby o szczególnych potrzebach, które zwykle nie towarzyszą dzieciom, nie mają wiedzy o ofercie WTL. Osoby, które do nas trafiają to

zwykle beneficjenci programów aktywizacyjnych i wolontariusze organizacji, które działają na rzecz osób o szczególnych potrzebach. Korzystają wyłącznie z oferty nieodpłatnej, ponieważ spektakle i warsztaty „dla dzieci" nie wydają im się dość wartościowe, by ponosić koszty, związane z uczestnictwem. Podczas ewaluacji wydarzeń (zebrania opinii o ofercie oraz o potrzebach i barierach) często przyznają, że się myliły i są gotowe przyjść ponownie. Jednak brak rozbudowanej oferty dla osób w późnej dorosłości utrudnia zbudowanie długofalowych relacji.

Jesteśmy przekonani, że odpowiednia komunikacja, technologia wspierająca dostępność oraz działania towarzyszące, adresowane wyłącznie do odbiorców w późnej dorosłości, mogłyby poszerzyć reprezentację osób dorosłych w WTL.

ZASOBY DOSTĘPNYCH TEKSTÓW KULTURY

1. Czy w zasobach instytucji są teksty kultury dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?
   a) Tak, dostępne dzięki narzędziom i usługom adaptacyjnym.
   b) Tak, opracowane od początku jako dostępne.
   c) Nie.
   d) Nie wiem.

2. Jak oceniana jest przez Was liczba dostępnych tekstów kultury w instytucji?
   a) Dostępnych tekstów kultury nie ma.
   b) Jest ich za mało – oferta nie jest zadowalająca dla publiczności.
   c) W sam raz dla obsługi naszej publiczności o szczególnych potrzebach.
   d) Jest ich „za dużo" – czujemy, że nie wykorzystujemy wszystkiego w pełni.

3. Jak przechowywane są narzędzia dostępu, np. audiodeskrypcje, nagrania w języku migowym, karty w tekście łatwym do czytania, itp.?
   a) Tylko on-line albo jako kopie cyfrowe.
   b) Tylko w formach tradycyjnych (fizycznych).
   c) I tak, i tak – w zależności od obiektu.
   d) Nie wiem.

4. Czy baza dostępnych tekstów kultury albo informacje o nich są dostępne dla publiczności?
   a) Tak, online.
   b) Tak, w siedzibie instytucji.
   c) Nie.
   d) Nie wiem.

5. Jakie teksty kultury są dostępne?
   a) spektakle
      – w repertuarze Wrocławskiego Teatru Lalek opracowane od początku jako dostępne są spektakle dla widzów najnajmłodszych (od 6 miesięcy do 3 lat): „Afrykańska przygoda", „Dżungla", „Kulka". Te przedstawienia są dostępne w obszarach słyszenia, poruszania się, rozumienia i czucia.
      – ze względu na klasyczny układ widowni i dostępność architektoniczną sal widowiskowych wszystkie tytuły są dostępne dla widzów z trudnościami w obszarze poruszania się.

- w 2024 roku miał swoją premierę spektakl „Kulawa kaczka i ślepa kura" w reż. Tomasza Maśląkowskiego, który powstała jako dostępna dla widzów ze szczególnymi potrzebami w obszarze widzenia.
- ponadto posiadamy w repertuarze blisko dwadzieścia spektakli dostępnych dla widzów z trudnościami w obszarze widzenia dzięki opatrzeniu ich audiodekskrypcją, czasem również warsztatem kontekstowym i oprowadzaniem dotykowym. Podobna liczba spektakli jest opatrzona tłumaczeniem PJM. Do trzech przedstawień mamy opracowane napisy dla niesłyszących. Wspierając dostępność dla widzów z trudnościami w obszarze rozumienia i czucia opracowaliśmy pod tym kątem przedprzewodnik do spektaklu „Zła dziewczynka".

b) artefakty / obiekty

Dostępnymi tekstami kultury są także lalki z archiwalnych spektakli Wrocławskiego Teatru Lalek. Są to często dzieła wybitnych twórców, którzy odcisnęli istotny wpływ tak na polski, jak i europejski teatr lalkowy. Lalki są dostępne przede wszystkim dla osób z trudnościami w obszarze widzenia – można ich dotknąć i podjąć próbę samodzielnej animacji. Dla osób z trudnościami w pozostałych obszarach dostępność jest opracowana. Przeszkoleni pracownicy zapewniają dostępność dla odbiorców z trudnościami w obszarach rozumienia i czucia (m.in. tekst prosty), a współpracujące tłumaczki PJM dla osób z trudnościami w obszarze słyszenia.

c) strona internetowa

Częściowo dostępna jest również strona internetowa teatru.

6. Jakie są największe przeszkody w udostępnianiu tekstów kultury w instytucji?

Wyzwania w udostępnianiu tekstów kultury zidentyfikowaliśmy na podstawie:

- analizy repertuaru i wydarzeń towarzyszących (warsztatów, oprowadzań),
- analizy informacji zwrotnej od widzów: w sierpniu i wrześniu przeprowadziliśmy cykl spotkań m.in. z nauczycielami szkół specjalnych, na podstawie których powstała pogłębiona diagnoza potrzeb,
- analizy informacji zwrotnej od twórców wydarzeń i osób, odpowiedzialnych za ich udostępnianie.

Wyzwaniem w udostępnianiu tekstów kultury są coraz bardziej skomplikowane pod względem estetycznym i technicznym spektakle. Kompleksowe i merytoryczne ich udostępnienie wiąże się z potrzebą współpracy z ekspertami (ds. dostępności, psychologii i in.) oraz z samorzecznikami. To z kolei wymaga więcej czasu, opracowania nowych sposobów współpracy i dodatkowych środków finansowych. Choć praca w zespołach jest bardzo rozwijająca i przynosi lepsze efekty, z przyczyn organizacyjnych i finansowych możemy sobie na nią pozwolić tylko przy części realizacji.

Istotną przeszkodą udostępnieniu tekstów kultury we Wrocławskim Teatrze Lalek są koszty. Staramy się na bieżąco udostępniać kolejne premiery pod kątem szczególnych potrzeb w obszarach widzenia i słyszenia, czasem również rozumienia i czucia. Natomiast udostępnienie archiwaliów (fotografie ze spektakli, plakaty, teksty literackie) wiąże się ze znacznymi kosztami i nakładem pracy, przewyższającym możliwości zespołu WTL.

7. Podczas jakiego typu wydarzeń zespół instytucji pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury?

   Dostępne teksty kultury wykorzystujemy głównie w pracy warsztatowej:

   – warsztaty twórcze dotykają różnych dziedzin sztuki,
   – warsztaty lalkowe obejmują pokaz lalek teatralnych i samodzielne wprawki w zakresie animacji różnych form lalkowych,
   – warsztaty kontekstowe są zaprojektowane wokół konkretnych przedstawień i wspierają ich odbiór i rozumienie w pracy z dziećmi i młodzieżą normatywną oraz o szczególnych potrzebach.

   W pracy warsztatowej wykorzystujemy zarówno teksty udostępnione (spektakle), jak i opracowujemy dostępność innych materiałów (teksty literackie i scenariusze; archiwalia: fotografie, plakaty).

   Co dwa lata Wrocławski Teatr Lalek organizuje Przegląd Nowego Teatru dla Dzieci. Podczas Przeglądu również wykorzystujemy dostępne teksty kultury prezentując najciekawsze polskie i zagraniczne spektakle, organizując warsztaty i dyskusje.

8. Czy w otoczeniu instytucji kultury są obiekty dostępne (np. rzeźby, pomniki przyrody, budynki albo widoki i układy architektoniczne)?

   Wrocławski Teatr Lalek znajduje się w historycznym centrum Wrocławia. W najbliższym otoczeniu teatru znajduje się zabytkowy Part Staromiejski z dostępnymi rzeźbami, lapidariami, pomnikami przyrody. Kilkadziesiąt metrów od budynku teatru znajduje się ul. Świdnicka, główny trakt komunikacyjny do Rynku. Przy ul. Świdnickiej mieszczą się dostępne instytucje kultury (m.in. Opera Wrocławska, Centrum Innowacji – jedna z filii Miejskiej Biblioteki Publicznej, Wrocławski Instytut Kultury), niewielkie rzeźby wrocławskich krasnali, a dalej, w odległości około 800 metrów, dostępny układ urbanistyczny Rynku wraz z Ratuszem.